

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 90 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 2 D, 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rezen pondeljko in
dneva po praznikih

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnishva števil. 329

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.340
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

K položaju.

Na bojišču nič novega, tako bi se dal označiti politični položaj, kakor trenutno stoji. Kralj je odšel v Bosno na lov, šef vlade gospod Uzunović pripravlja nekaj — kaj, tega nihče ne ve, — g. St. Radić v svoji najnovejši vlogi kot ven vrženi minister piše požigalne članke proti svojim kolegom in svojem »sporazumu« od včeraj, v ostalem pa... v ostalem vlada nerazpoloženje v vseh političnih taborih in pesimistično presojanje glede na nadaljnji razvoj krize.

Optimističen je pravzaprav samo g. šef vlade Uzunović oziroma se vsaj dela optimističnega, kar, kakor znano, delajo vsi vladni šefi. Vendar tudi iz kratkih in redkih izjav, ki jih daje g. Uzunović, ne gleda preveč optimizma. On sicer zatrjuje, da je njegova vlada stabilna, obenem pa priznava, da položaj ni stabilen, in da se bo vlada šele izpopolnila, ko bo položaj »stabilnejši«. Kaj se to pravi? Človek bi mislil, da je sedaj položaj odvisen od vlade in ne obratno. Stvar vlade je, da si ustvari stabilen položaj, in vsekakor bi vsaj za vlado postal položaj stabilnejši, čim bi se izpopolnila. To bi morala vlada torej najprej storiti. Kajti dokler vlada g. Uzunovića nima parlamentarne večine, o njeni stabilnosti sploh ne more biti govora. Kvečjemu, če ne misli parlamentarno vladati. To pa je seveda čisto drugo vprašanje. Morda računa g. Uzunović že tudi s to eventualnostjo, ko govori o stabilnosti svoje vlade?

Prvo in glavno, kar mora vsaka vlada imeti, če hoče sploh obstati, je parlamentarna večina in pa zaupanje iste. Vlada g. Uzunovića pa nima niti enega ne drugega še. Še vedno se ne ve, koja ima ta vlada pravzaprav za seboj; a kar se tiče zaupanja, kdo ga ji je doslej še pokazal? Toliko ko nihče. Niti radikalni klub, od katerega sploh odvisi usoda Uzunovićevega kabineta, se o tem še ni izjavil. Na 25. aprila se bo šele pokazalo, ali g. Uzunović uživa zaupanje celotnega radikalnega kluba oziroma ali ga bo imel kompaktno za seboj.

Zaenkrat je torej vprašanje zaupanja še odprto vprašanje. Med tem pa dežujejo na vlado g. Uzunovića od vseh strani le nezaupnice. Najhujša je prišla od strani opozicije, ki jo predstavljajo skupine slovenske ljudske, Davidovićeve, muslimanske in zemljoradniške stranke. Ta zaupnica odreka tej vladi sploh eksistenco pravico, ugotavlja, da nima ne fizičnih (potrebne večine) ne moralnih pogojev za izvršenje nalog, ki danes čakajo vlado, in izpolnitev tega, kar danes ljudstvo v državi od vlade pričakuje.

Napačno od g. Uzunovića je pač pred vsem to, da se o svojem programu doslej še ni nič izjavil. Sicer je navada, da vlada razvije svoj program šele, ko se predstavi parlamentu. Toda g. Uzunović s svojo vlado v sedanjih obliki in brez vnaprejšnjih zagotovljenih večine sploh ne more stopiti pred skupščino. Zato bi bilo potrebno, da se izjavi o svojih načelih in smernicah, ako sploh hoče pritegniti potrebne sodelavce v vladi in v skupščini.

Os, okoli katere se suče sedanja kriza, se imenuje korupcija. Boj velja geslu: za ali proti korupciji. Ali misli vlada g. Uzunovića stopiti korupciji na vrat ali ne? O tem kardinalnem vprašanju, ki je danes na vseh ustnih, pa g. Uzunović molči ko riba. To je vsekakor čudno. In to naravno povečuje splošno nezaupljivost proti njegovi vladi.

Kot bojevniki proti korupciji nastopa danes tudi g. Pribežević. Na svojem shodu v Novem Sadu je rekel: »Povsod je mnogo korupcije, in samostojni demokratje so edini, ki zahtevajo, da se enkrat prouči delovanje posamičnih korupcionistov.« Spričo te trditve g. Pribeževića ne moremo drugega kot občudovati njegovo drznost. Kaj bi vse prišlo na dan, da bi se enkrat začelo proučevati delovanje posamičnih korupcionistov, ki jih v samostojno-demokratskem taboru kar mrgoli! Konstatiramo, da je korupcija pod PP režimom ravno tako bujno cvetela kakor pod RR-režimom.

In če g. Radić zdaj nastopa kot gromovnik proti korupciji, moramo reči, da je tudi on moralno pravico do te vloge izgubil. Kaj pa je s tistim svojim sladnim »sporazumom« drugega storil, kot devet mesecev najkrepkejši podpiral korupcionistični režim in sistem? Seveda bo g. Pucelj svojim volivcem, kakor jim je pripovedoval storje o šparanju, pripovedoval zdaj, kako sta z g. Radićem postala »žrtvi« korupcije, in njegov »Kmeti list« se ne bo mogel dovolj izrožnjeti proti korupciji. Samo vtisa ne bo naredilo nobene več na niko-

Vlada brez večine.

DESET RADIĆEVSKIH DISIDENTOV. — OSTRA NASPROTSTVA V RADIĆEVEM KLABU. — DR. NIKIČ VLOŽIL TOŽBO PROTI STJ. RADIĆU.

Belgrad, 19. aprila. (Izv.) Vlada parlamentarne manjšine se še vedno na vse načine trudi pridobiti zase toliko poslancev, da bi imela v parlamentu večino, in deluje na to z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi. Kakor zgleda, dela z zelo majhnim uspehom. Iz kabineta dr. Nikića se je danes časnikarjem javilo, da je v njegov klub pristopilo še troje poslancev, in sicer poslanca Znidarić in Krupić iz Prekmurja, ter poslanec Zimmer iz Osijeka. Poslanec Znidarić je poslal dr. Nikiću posebno pismo, v katerem imenuje Radićovo politiko bedasto. Pravi, da je skrajni čas, da se s to bedasto politiko temeljito razčisti.

Sploh je opažati, da je med dosedanjimi prijatelji, ki so toliko časa sedeli skupaj v Radićevem klubu, prišlo do ostre medsebojne polemike. Drug drugega blatijo, ter si očitajo najnevarnejše stvari. Vse te stvari so starejšega datuma. Zato mečejo zelo slabo luč na oboje, ker kažejo, da so ti ljudje sedeli skupaj kljub temu, da so vedeli za razne nepravilne in čisto tudi umazane stvari. Dr. Nikić je danes sam časnikarjem izjavil, da je vložil tožbo zoper Stjepana Radića radi žaljenja časti in sramotjenja aktivnega ministra, ker ga je imenoval »žepnega tatua«.

—0—

Priprave radikalov za 25. april.

NUJNA SEJA OZJEGA GLAVNEGA ODBORA V RADIKALNEM KLABU. — PRVI SE-
STANEK PAŠIČA Z JOVANOVIĆEM. — »DOBRO STA SE SPORAZUMELA.«

Belgrad, 19. aprila. (Izv.) Dopoldne je bila nujna sklicana seja ozjega glavnega odbora radikalne stranke v predsedništvu radikalnega kluba v narodni skupščini. Seji so prisostvovali Nikola Pašić, Ljuba Jovanović in Nikola Uzunović. Na seji se je razpravljalo o sporih, ki so nastali ponekod v radikalnih organizacijah. Sklenili so, da se Milovan Grba, član zagrebske radikalne organizacije, ponovno sprejme v stranko. Izvolili so poseben odbor, v katerem so Krsta Miletić, Nikola Katić in dr. Velizar Janković, ki bo odpotoval v

Zagreb in skušal pomiriti obe radikalni skupini. Iz stranke so izključili somborskega voditelja radikalov Radića radi akcije, katero je začel v zadnjem času voditi pod geslom: Vojvodino Vojvodincem. Ta pokret se zdi radikalom najbolj nevaren. Zato nameravajo proti njemu storiti najenergičnejše korake. — Nekateri politični krogi so tej seji pripisovali poseben značaj, ker sta se prvič sešla Ljuba Jovanović in Nikola Pašić in sta se popolnoma dobro med seboj sporazumela.

—0—

Velik shod dr. Korošca v Subotici.

BURNO ODOBRAVANJE GOVOR DR. KOROŠCA. — IZ SEDANJE KRIZE SAMO DVA IZ-
HODA: ALI VOLITVE ALI PA NOVA VLADA PROTI KORUPCIJI. — SLOV. LJUDSKA
STRANKA NE PRODA AVTONOMIJE.

Belgrad, 10. aprila. (Izv.) Včeraj je imel dr. Korošec z dr. Kulovcem velik in sijajno uspel shod v Subotici. Shodu je predsedoval Miško Prčić, bivši narodni poslanec. Bivši narodni poslanec Vladko Raić je govoril o vojvodinski ljudski stranki.

Za njim je govoril dr. Anton Korošec. Belgrajska »Pravda« poroča o njegovih izjavah sledeče:

Pašić in Radić sta se sporazumela, da bosta izvajala narodni sporazum, in sicer brez nas, Bunjevcev in drugih. Dejansko nista imela programa. Njuni koraki dokazujejo, da sta se sporazumela samo, kdo in kako bo izvršil prevaro. Ustavila nista nobenega programa. Današnji 13 milijardni proračun je slika njunega vladanja. Ko je šel Radić v vlado, je znašal proračun samo 11 milijard. Radić je dosegel samo to, da bo ljudstvo več plačalo. Vlada je skušala varčevati, toda ni mogla izvesti varčevanja. Pašić in Radić sta namreč tekot devetih mesecev ljudstvu samo naložila nova bremena. Ta sporazum nam seveda ni mogel prinesiti nobenih koristi. Beseda sporazum je bila samo trik od Radića in Pašića. Od varčevanja nimamo ničesar, pač pa nam je sporazum natovoril 2 milijardi več. Iz te vlade so Radića odstranili, kar je najboljši

ši dokaz, da pomeni sporazum medsebojno preganjanje. Radić več govori, kakor dela, Uzunović pa ni voditelj radikalov.

Nadalje je dr. Korošec govoril o opozicijskemu bloku in o stališču tega bloka do vlade. Dejal je, da mi nismo radićevci, da bi prodali avtonomijo. Kdor hoče z nami, mora biti čistih rok. Ko smo bili na vladi, smo začeli borbo proti korupciji, toda smo padli vsled Radićeve brbljivosti. Mogoča sta dva izhoda, ali volitve, ali pa nova vlada proti korupciji. Volitve morajo biti svobodne. Končno je dr. Korošec govoril o razmerju cerkve do države.

Za dr. Korošcem je dobil besedo dr. Fr. Kulovec, ki je govoril posebno o gospodarski politiki in načinu bučjetiranja v naši državi. Z drastičnimi primeri je dokazal neenakost med prečanskimi in srbskimi kraji.

Za svoja izvajanja sta oba govornika žela od množestevilne množice burno pritrdjevanje. Popoldne sta dr. Korošec in dr. Kulovec imela shod v Mali Bosni pri Subotici. Opažati je da se pokret ljudske stranke v Vojvodini uveljavlja in širi. Razpoloženje med tamošnjim ljudstvom je za ljudsko stranko odlično. Pričakovati je, da se bo ta stranka še bolj razvila in razširila.

—0—

Manevriranje St. Radića.

PO ENI STRANI PONUJA PRIJATELJSKO ROKO DAVIDOVIĆU IN DR. KOROŠCU —
PO DRUGI PA BI SE RAD SPET PRIBLIŽAL RADIKALOM.

Belgrad, 19. aprila. (Izv.) Današnje »Vreme« poroča pod velikim naslovom, da ponuja Stjepan Radić roko dr. Korošču, češ da je sporočil Ljubi Davidoviću in dr. Korošču, da stari prijatelji nikdar drug na drugega ne pozabijo, čeprav včasih iščejo drugo pot. To sporočilo je za Radića zelo značilno. V njem se zrcali njegova velika zadrega. Tekom devetih mesecev, ko je sodeloval s Pašićem, ni našel prijateljske besede za Davidovića, sedaj bi se mu pa zopet rad približal. Tudi ni sigurno, če je to Radićevo sporočilo iskreno.

Druga vest pravi, da hoče Radić na vsak način v vlado. O tem poroča »Vreme« sledeče: Po mnogih znakih bi se dalo soditi, da deluje Radić na to, da bi ponovno stopil v vlado, četudi samo z radikali, čeprav je takrat, ko je moral iz vlade, dejal časnikarjem, da je njegovo nadaljnje sodelovanje z radikali izklju-

gar. Prepozno! Ljudje so izpregledali, kam je pripeljala radićevska politika, in kako si njeni sadovi, Zaigrano, izgubljeno.

čeno in njegove nadaljnje zveze z njimi pretrgane. Ko je prišel Radić v Zagreb, je dejal svojim tovarišem, da bo že 5. maja stopil v vlado. Včeraj so se raznesle vesti, da je Stjepan Radić že stavil radikalom ponudbo za obnovo koalicijske zveze z njimi. Sam pristaja na to, da ne bi bil v vladi. Za kandidate imenuje dr. Ivana Krajača, Kežmana, Preko in Josipa Predavca. Vesti o teh ponudbah so se sprejele zelo slabo. Radikali ne kažejo prav nobene volje, da bi Radićevo ponudbo sprejeli.

Ta vest »Vremena« potrjuje naše vesti, da je Stjepan Radić to že nameraval. Mi smo o tem že poročali. Vsekakor je zanimivo, da se Stjepan Radić na eni strani še ni izjavil za opozicijo ter da na drugi strani ni odstopil od sporazuma s Pašićem, niti ni odstopil od znanega propovedovanja centralističnega režima. Opravičeno je mnenje, da se bo skušal Stjepan Radić za vsako ceno približati radikalom in nadaljevati politiko velikoserbskega centralizma, samo da bi se maščeval nad dr. Nikićem in Superino.

—0—

Korupcija.

Hišna preiskava pri dr. Pečarju.

Beograd, 19. aprila. (Izv.) Precejšnja senzacijo je izzvalo dejstvo, da so snoči nenedoma policijski organi vdrl v stanovanje dr. Mirka Pečarja, bivšega načelnika kabineta ministra za trgovino dr. Krajača in da so izvedli natančno hišno preiskavo. Ta preiskava je imela namen najti dokumente, ki kompromitirajo nekatere osebe, ki se označujejo kot korupcionisti. Kakor je znano, je dr. Krajač poslednje dni imenoval komisijo, ki naj bi pregledala knjige neke tukajšnje banke in podružnice Standard Oil Company. Zanimivo je tudi, da se je hišna preiskava pri dr. Pečarju danes dopoldne še enkrat ponovila in je trajala od 10. do 13. ure. Vso njegovo zasebno korespondenco so zapečatili in odnesli na policijo. To je dokaz, kako misli sedanja vlada preganjati korupcijo.

PREISKAVA V SELJAČKI BANKI.

Zagreb, 19. aprila. (Izv.) V tukajšnjih krogih vlada veliko zanimanje za akcijo trgovskega ministra proti Hrvatski zadrugi seljački banki, kjer je ministristvo odredilo preiskavo radi neklih nepravilnosti.

KRALJ V SARAJEVU.

Belgrad, 19. aprila. (Izv.) Kralj je včeraj odpotoval v Sarajevo, kjer bo ostal par dni. Kakor se je snoči zatrjevalo, bo kralj napravil par izletov v sarajevsko okolico radi lova. S kraljem je odpotoval minister za izenačenje zakonov Milan Srskić.

DR. NINČIĆ DOBIL OD VOJVODINSKIH
RADIKALOV NEZAUPNICO.

Belgrad, 19. aprila. (Izv.) Včeraj popoldne je imel zunanji minister dr. Momčilo Ninčić shod v Vel. Bečkerek. Obenem se je vršil shod zaupnikov. Kakor smo izvedeli, so vojvodinski radikali dr. Ninčiću izrekli nezaupnico.

ZIVAHNO POLITIČNO ŽIVLJENJE V
ZAGREBU.

Zagreb, 19. aprila. (Izv.) V Zagrebu je zopet zelo živo politično življenje kot ga od takrat, ko je stopil Radić v vlado, še ni bilo. Vse politične situacije pa se sučejo okrog vprašanja, kakšno taktiko bo zavzel Stjepan Radić in kako bo vzdrljal enotnost v stranki. Radić je izjavil, da samo Lončarević odobrava Nikićevo in Superinovo politiko, medtem pa se je že ustanovil klub, ki šteje 7 članov disidentov. Sedaj pa so že prispelle zopet nove vesti, da so še 3 poslanci pristopili k klubu in da je prijavljen pristop še nekaterih poslancev. Kakor je razvidno iz pisave »Doma«, tudi Radić sam preveč ne veruje v enotnost seljačkega kluba. Kakšen je odmev o politični situaciji na deželi, še ni mogoče ugotoviti. Radićevski listi seveda pišejo, da ljudstvo v celoti obsoja Nikićevo početje. Veliko zanimanje vlada predvsem za sejo poslanskega kluba HSS, ki se bo vršila 22. t. m. Radić je izjavil, da poslancev, ki se ne bodo udeležili seje, ne bodo več smatrali za člane kluba.

NERESNIČNE VESTI O RAZCEPU MED MU-
SLIMANSKIMI POSLANCI.

Sarajevo, 19. aprila. (Izv.) Vsled vesti, ki so se razširile o razcepitvi Jug. muslimanskega kluba, je posetil dopisnik »Obzora« poslanca Spaho, ki mu je te vesti kot popolnoma neresnične dementiral. Bil je navzoč tudi poslanec Hadžikadić, katerega so označevali kot vodjo disidentov, ki je izjavil dopisniku, da je bil mesec dni bolan, da ni šel iz hiše in sploh ni aktivno posegal v politiko. Energično je dementiral vesti, da bi on mislil zapustiti stranko. Tudi drugi poslanci so take govorice splošno dementirali.

PANGALOS JE PRISEGEL.

Atene, 19. aprila. (Izv.) Včeraj je v katedrali v Atenah prisegel novi predsednik grške republike. Tej slovesnosti so prisostvovali člani vlade, diplomatski kor in duhovščina.

KRIZA POLJSKE VLADE.

Varšava, 19. aprila. (Izv.) Pogajanja vladne koalicije z raznimi frakcijami so potekla neugodno. Zato se je sešel danes ministrski svet na sejo, na kateri so obravnavali politični položaj. Ni izključeno, da zna sedanje stanje privedi do krize, ki bi zahtevala odstojitev celokupne vlade.

Nov kulturni boj v Franciji

Zadnja desetletja je framonstvo slavilo zmogovit pohod po Franciji. Zdelo se je, da je s cerkvijo za večno obračunalo. Cerkev je bila izločena iz javnega življenja, verski redovi razpuščeni, redovniki izgnani, zavladala je doba »svobode vesti« in francoski narod se je vsedel v barko »naravne morale«. Seveda s samimi zakoni in postavami še ni bilo mogoče iztrgati vere in versko prepričanje tudi iz srca in francoski katoličani so slej ko prej še vedno prvačili na polju krščanske dobrotelosti in misijonskega udejstvovanja.

Framasonstvo je tudi vedelo, da s tem še ni doseglo svojega cilja, ako je vero in cerkev eliminiralo iz javnosti, zavedalo se je, da je treba storiti še več: izbrisati versko prepričanje tudi iz srca. Zato se je druga faza kultur. boja pred vojno, to je doba po sprejetju laičnih postav, odlikovala po svoji vztrajnosti, smotrenosti in rafiniranosti. Framasonstvo se je v doseg svojega cilja posluževalo vseh mogočih sredstev, ki mu jih je nudila državna oblast, lažizanost, principi »naravne morale«, sramotenje itd. Imel so kulturnobojneži tudi velike uspehe. Kajti učitelji, ki so govorili tako, kot si je srce želelo, zlasti pri čustvenem romanskem narodu niso sejali na skalo. Znamen del naroda odtrgali od cerkva, mnoge so uspavali v indiferentizmu. Katoličani so to razdejanje mirno gledali. Vse udarce in krivice so molče in potrpežljivo prenašali. Vojška je napravila temu početju konec. Vernik in neverniki, član lože in katoliški duhovnik sta si v strelnem jarku po bratovsko podala roke v obrambo domovine. Za svobodo domovine so katoličani s framonstvom brateli v svetovni vojni uspešno tekmovali. Tudi cerkev je doprinesla na oltar domovine velike žrtve: število duhovnikov, ki se z bojnege polja niso več vrnili je ogromno in število župnij, kjer ni duhovnika, znaša na tisoče. Neredki poedin duhovniki opravljajo po tri župnije skupaj.

Francoski katoličani in Cerkev so upravičeno mislili, da so si za ceno velikih žrtv kupili svobodo, prostost in enakopravnost in da se nekdanje duševne in krivične razmere nič več ne povrnejo. Zdelo se jim je razumljivo samo po sebi, da se jim da priloženost enako tekmovali s framonstvom v dobrobit države in da bodo mogli enakopravno z njimi udeleževati se in kulturne dobrine vere in cerkvenih institucij obračati v prid naroda, kakor so smeli z njimi enakopravno ali pa še celo v prvi vrsti padati na bojnem polju. In verski redovi? V stolinah so padali njihovi člani za svobodo in čast domovine. Ali ni prav, da zopet dobe domovinsko pravico v naročju iste matere? Saj so ji ljubezni in zvestobe zadosti pokazali. — Tako so čustvovali francoski katoličani po vojni in bili so polni najlepših nad. Prvi pojavi so tudi kazali, da jim za žrtve ne bo odvzeto priznanje. Po predhodnem mešetarjenju je Francija poslala v Vatikan svojega zastopnika. Obstojala so dolgotrajna razmotrivanja, kako bi se našel modus vivendi za katoličane, razpravljalo se je o cerkvenih poslopih in stavbah, ki so bile prešle v last občin itd. Sicer so bile tu postave in paragrafi iz dobe zadnjih desetletij pred vojno, toda paragraf je in ostane paragraf tudi če ga okrog obrneš. Treba je bilo le dobre volje in problem se da rešiti v splošno zadovoljnost. Zlasti še ker katoličani niso bili kar nič razvajeni. Rešiti to vprašanje ni bilo tako težko, saj so bile vse te postave vsaj na videz izdelane na principu »svobode«. Imele so sicer zadaj še ena vrtica, ki so omogočala, da se jih je interpretiralo bolj ali manj strogo. Kakor je pač bila tendenca. Sedaj je bilo treba le še tendenco izpremeniti in vsa zadeva bi se mogla rešiti brez večjih komplikacij in težav.

Ta sporazum pa so ovirali potentati — predstavniki framonstva, ki so še izpred vojne ostal na vplivnih mestih. Ti faktorji so se čutili poklicane, da varjejo in še izpopolnijo predvojne pridobitve framonstva. Zato se je o povoljni rešitvi položaja Cerkev diskutiralo včasih z večjo, včasih z manjšo resnobo, mnogo preko golega diskutiranja pa to vprašanje ni prišlo. Ko pa je prevzel v roke državno oblast lionski župan Herriot, je v parlamentu javno napovedal katoličanom vojno. Čutil se je poklicanega v to, da ubije cvetoče versko življenje in pravice, ki jih je Cerkev uživala v novopridobljenih pokrajinah Alzaciji in Lotringiji. Radi izenačenja in popolnega ujedinjenja teh dveh pokrajin s Francijo. Rahle zveze, ki jih je Francija po vojni navezala z Vatikanom, je imel za nepotrebne in zmogoviti republik škodljive. Proglasil se je za čuvarja zakonov, ki naj se varjejo in izvajajo v vseh podrobnostih. To se pravi: laični zakoni izpred vojne naj se izvajajo s potencirano tendenco v pobijanje vere in dušenje Cerkev.

Francoski katoličani pa to pot niso molčali.

Pangalos.

Grške volitve predsednika republike so se vizviršile v dveh fazah. V nedeljo 4. aprila so volila mesta, 11. aprila pa podeželski okraji. Ministrski predsednik in vojni minister general Pangalos je izšel iz volitev kot zmagovalce. Kdor je poznal razmere, je vedel, da kaj drugega sploh ne bi bilo mogoče. Diktator je napravil načrt, po katerem sploh nihče drugi ni mogel iziti iz volitev kot zmagovalce kot on sam.

Po zakonu iz leta 1924. bi predsednika moral voliti parlament. Pangalos se je bal parlamenta, proti kojemu se bo odkar ima oblast in bil gotov, da bo z demagogijo in vojaško silo dobil glasove ljudstva zase. Z ljudskim glasovanjem je hotel tudi legalizirati državni udar iz lanskega leta. Ker je bil prepričan zmage, si je v zadnjem trenutku dal prirediti ustavo po ameriškem vzorcu, da bo kot predsednik z ameriškansko oblastjo in brez ameriškega parlamenta, senata in javnosti, diktiral Grčiji.

Pangalos je tudi vprašanje kandidatur priredil tako, da je bilo njemu prav. Po odredbah, ki jih je izdal tik pred volivnim postopanjem, niso smeli kandidirati člani bivše vladarske hiše in Venizelos. Pangalos je prepovedal kandidirati vsem, ki niso še 45, pa že več kot 65 let stari. Tako ni mogel priti v poštev Plastiras, Kaphandaris, Michalakopoulos in Papanastasiu. Tako so odpadle vse močnejše popularne osebnosti in Pangalos je dejansko ostal edini kandidat.

Koliko so vredne Pangalosome proklamacije s katerimi skuša opravičiti svoje postopanje in zabrisati nasilje, najlepše pokaže solunski upor, ki je padel ravno v volivni dobi. Če solunski upor ni imel nobenega drugega uspeha, je pa vsaj pokazal, da Pangalos še vedno ni gospodar v Grčiji, da njegova pozicija še ni utrjena. Ne samo opozicijske stranke so njegove srdite nasprotnice, tudi med vojaštvom ima veliko neprijateljev.

Bivši poljski fin. minister ustreljen.

Prejšnji poljski finančni minister in večkratni ravnatelj poštne hranilnice Hubert Linde se je že dalj časa moral zagovarjati pred sodiščem radi zlorabe uradne oblasti in uradne povelje. Razprava je kazala za Lindeja precej ugodno in zlasti po sobotni razpravi se je smatralo za gotovo, da bo Linde oproščen. V soboto je bila razprava preloženja. Linde se je vračal iz sodnega poslopja proti domu. Med potjo je pristopil k njemu vojak in od zadaj ustrelil iz revolverja Lindeja v glavo. Linde je v nekaj minutah umrl. Atentator se je pustil mirno zvezati. Izkazalo se je, da je morilec sanitetni narednik Amijelovski. Povod umora ni znan.

Lindejeva smrt je razburila vso Poljsko. Morilec je začetkom zanimal vsako izjavo, a kasneje je izdal, da je svoje dejanje izvršil brez vsakih pomagačev. Poslušal je vse razprave proti Lindeju in prišel do prepričanja, da bo Linde oproščen. Zato je posegel vmes. Amijelovski je prijatelj nekega uradnika, ki ga je Linde odpustil.

Hubert Linde je pričel svojo karijero kot avstrijski poštni uradnik v Lvovu. Po vojni je organiziral poljsko pošto hranilnico in bil njen ravnatelj. 2. julija 1923. je vstopil v Witosov kabinet kot finančni minister. Ko je zapustil ministrstvo, je zopet prevzel prejšnje ravnateljsko mesto.

Dr. Luther v Monakovem

Kanceler dr. Luther, notranji minister Kūlz, finančni minister Reinhold in bavorski poslanik v Berlinu dr. Preger so prišli v Monakovo, da razpravljajo o ureditvi razmerja med posameznimi državami in pa »Reichom« in da ugotovijo koliko bi bilo treba izpremeniti weimarsko ustavo v federalističnem smislu, da bi se zadovoljilo Bavarce. Posebno se povdara, da bo morala osrednja vlada več pozornosti obračati interesom posameznih dežel zlasti pri razdeljevanju državnih kreditov.

Boji na Kitajskem.

PEKING JE OSVOJIL GENERAL ČANG-CO-LIN.

Pariz, 18. aprila. (Izv.) Čete generala Čang-co-lina so brez krvoprelitja zavzele mesto Peking. Čete nacionalne armade so že preje zapustile mesto. General Čang-co-lin je izjavil, da je njegov boj obrnjen samo na to, da iztrebi na Kitajskem boljševiške ideje.

ČANG-CO-LIN PROTI BOLJŠEVIZMU.

Pariz, 18. aprila. (Izv.) Po vesteh iz Pekinga zahtevajo Čang-co-lin in z njim združeni generali, da takoj zapusti svoje mesto ruski poslanik v Pekingu Karahan. Ako mesta ne zapusti prostovoljno, ga bodo aretirali radi komunistične propagande.

NEMŠKO-POLJSKA POGAJANJA ZA TRGOVSKO POGODBO.

Iz Berlina javljajo, da je poljska vlada sporočila zunanjemu ministrstvu, da želi čim prej obnoviti pogajanja o trgovski pogodbi in likvidacijskih vprašanjih in zlasti trgovsko pogodbo hoče skleniti čim prej. Poljski delegaciji bo predsedoval namestnik ministra za trgovino. Pogajanja se bodo pričela te dni.

Kriza v angleškem premo-garstvu.

Vlada je sprejela predloge premogovne enketete in se trudi, da bi preprečila katastrofalno stavko. Kralj je poklical Baldvina k sebi in zahteval poročila o trenutnem stanju spora. Vlada je pozvala industrije, da do ponedeljka predložijo točen načrt regulacije plač v vseh premogovnikih. Notranji minister Hicks je v zbornici govoril o posledicah, ki bi jih imela stavka. Apeliral je na delavce in delodajalce, naj sprejmejo vladne predloge v duhu spravljivosti in vsaj označijo tisti del predlogov, ki more voditi do mirne rešitve. Dejal je, da je vlada te dni v večjih skrbih kot pred in med vojno. Nevarnost gospodarske notranje vojne je velika. In taka vojna, je dejal minister, je največje zlo.

Mednarodni komite rudarjev je po dnevnevnem posvetovanju soglasno sklenil, da je popolnoma solidaren z angleškimi rudarji. Če bo treba, bo mednarodna rudarska organizacija preprečila uvoz premoga na Angleško. Mednarodna zveza prometnega delavstva je dala rudarjem zagotovilo, da bo nudila vso potrebno pomoč.

MUSSOLINI ZOPET V RIMU.

Rim, 19. aprila. (Izv.) V nedeljo zvečer se je vrnil s Tripolisa ministrski predsednik Mussolini. Fašisti so mu priredili slovesen sprejem.

TURČIJA IN MUSSOLINIJEVO POTOVANJE.

Carigrad, 19. aprila. (Izv.) »Akoha« poroča iz Angore, da je turška vlada zelo pazno zasledovala potek Mussolinijevega potovanja v Tripolis. Turška vlada bo ostala pazljiva tudi nadalje in bo ukrenila vse potrebno, da se zavaruje proti temu, da bi se kršili njeni interesi.

MIROVNA POGAJANJA V MAROKU.

Tanger, 19. aprila. (Izv.) Zastopniki Rifancev, Spancev in Francozov so se sešli danes k mirovnim pogajanjem v mestu Berteaux. Razgovori so trajali nad štiri ure. Pred vsem so razmotrivali vprašanje, če morejo lanski pogoji za mir služiti kot podlaga za sedanja razpravljanja. Rifanski delegati so se odpeljali z aeroplanom, da poročajo o poteku razgovorov.

Kriza madjarske vlade.

V vprašanju likvidacije tajnih društev je notranji minister izdal ministrskega predsednika, da na likvidacijo teh društev nihče ne misli. S tem je desavuiral ministrskega predsednika. Vladna stranka sama forsira zato v javnost vesti, da je notranji minister Rakovsky največ kriv v ponarejevalski aferi kot Nadossyjev šef. Zato je stališče Rakovskyja omajano.

Istočasno z izpremembo v notranjem ministrstvu naj bi odstopil tudi finančni minister dr. Bud. Proračunska debata je pokazala popolno neplodnost njegove finančne politike.

Weiss obsojen radi izsiljevanja

V soboto 27. aprila je sodišče izreklo v procesu proti Weissu sodbo. Weiss je obsojen sedem mesecev težke ječe in Fuchs na štiri mesece. Sodišče utemeljuje svojo sodbo s tem, da je obtoženi Fuchs priznal, da je zahteval od Castiglioni 20 milijonov, ki jih je Castiglioni plačal Fuchsu, leta pa izročil Weissu. Fuchs je vse delal in se ravnal po Weissovih navodilih.

Bolgarski načelnik generalnega štaba Lukov umrl.

General Lukov je v soboto zjutraj v Sofiji umrl. Lukov je bil v zadnji vojni načelnik generalnega štaba. Koncem vojne je vodil delegacijo, ki je podpisala solunsko premirje.

VRSTA MEDNARODNIH KONFERENC.

Koncem tega in začetkom prihodnjega meseca se bo vršilo cela vrsta mednarodnih konferenc. 10. maja se prvič sestane komisija Društva narodov, ki naj proučuje znano vprašanje sveta in razširjenja njegove kompetence. V Rimu bo mednarodni kongres razpravljal o moralni vzgoji. V Ženevi bo posebna komisija obravnavala vprašanje potnih dovoljenj. Pri zadete države se bodo sestale k razpravi o ruskih in armenskih beguncih in končno bo v maju tudi mednarodna konferenca za delavska vprašanja.

Knjige in revije

Dom in svet, št. 3.

Ta številka našega reprezentančnega leposlovnega lista prinaša v leposlovni prozi nadaljevanje Pregljevih »Osmere pesmi« in Bevkovega »Julijana Severja«, analitično psihološko študijo Bog. Magajne »Senca Estere« in Claudela: Marijino oznanjenje; Pesmi imata Jare in S. Sardenko. V proslnem delu ima ta številka posebno dobre članke in sicer piše Tilgher o »nočem italijanskem teatru« kakor se je razvil po vojni: iz meščanskih psiholoških dram v triumf groteske in futurističnega teatra ter njega povračanje v klasicizem. Vseuč. prof. dr. Grivec označuje velikega unionista Vl. Solovjeva kot pesnika; vseuč. prof. Iz. Cankar pa razbira v prvem delu »Sistemlike stila« o izvenumetniških presojanjih umetnin. V Zapiskih ocenjujeta prof. Fr. Koblar in Tine Debeljak najnovejši Benkovi knjigi: »Smrt pred hišo« in »Kajna«. Pregelj ima kritični drobšč. — Slike, osem po številu, tolmačijo Cankarjev spis.

Poravnajte naročnino!

Šhodi SLS

SLS je priredila v nedeljo 18. aprila celo vrsto shodov. Vsi naši poslanci in drugi organizatorji so bili med narodom. Okrajna organizacija SLS za okraj Maribor levi breg je zborovala zjutraj v starodavni Jarenini, a popoldne v Cirknici pri St. Ilju.

Jarenina.

Radi velike udeležbe se je moral shod vršiti na prostem pri cerkvi. Zborovanje je vodil g. Alojzij Zupanič. Govorili so poslanci Strein, Vesenjaki in Zebot. Ljudstvo je živahno odobraval in pritrdjevalo izvajanjem govornikov. Izmed nasprotnikov je došlo par samostojnežev. Njih vodja je med Streinovim govorom delal neslane medklice. Ker ni hotel mirovati, so ga zborovalci kratkoma sami odstranili. Ogromna večina ljudstva stoji zvesto ob strani naših poslancev. Ne z Radičem, ne z Žerjavom, ne s Pašičem ne gremo! Naša je edino SLS! Ko je predsednik dal na glasovanje zaupnico Jugoslovanskemu klubu, posebno še dr. Korošcu, je cel zbor izrekel glasno prisego zvestobe našim voditeljem!

Cerknica pri St. Ilju.

Shod pri nas v nedeljo popoldne se je razvil v pravi ljudski tabor. Iz cele obmejne cone je došlo na zborovanje 21 županov in na stotine ljudstva. Tu je šlo pred vsem za razmere na meji in za nova določila v obmejnem prometu. Tabor je otvoril zaslužni borec g. Franjo Thaler. Za predsednika je bil izvoljen g. Zupanič. Prvi je govoril nar. poslanec Strein. Naši štajerci so govornika iz Gorenjske iskreno pozdravljali. Kot drugi je nastopil domač poslanec Zebot. Obravnaval je razmere na meji s posebnim ozirom na trgovsko pogodbo z Avstrijo in na obmejni promet. Poslanec Vesenjaki je govoril o državnem gospodarstvu in o zavoženih razmerah v Belgradu. Zborovalci so živahno odobraval in z vzklikanjem sledili govornikom. Na shod sta prišla tudi predsednik SKS za mariborsko okrožje in bivši poslanec Mermolja. A na zahtevo ljudstva sta se morala odstraniti. Ljudstvo stoji zvesto na naši strani. To so povdarili še posebej med splošnim odobravanjem govorniki župan Vičman, Fr. Thaler in Zupanič. Veličastni tabor je kot en mož izrekel našim voditeljem neomajno zaupanje. Le vstrajajte, mi smo vsi z Vami, so klicali ljudje! Nobena druga stranka ne zmore tako sijajnega shoda. — Slava zavednosti našega ljudstva!

Šmiklavž pri Ormožu.

Tu je imel poslanec Bedjanič dne 18. aprila zelo lepo obiskani shod, na katerem je pojasnil zadnje politične dogodke. Tajnik Kranjc je govoril o temeljih politike SLS.

Kapela.

Pri Kapeli v ljutomerskem okraju je bil v nedeljo 18. aprila prav dobro obiskani shod SLS. Govoril je poslanec dr. Hohnjec. Politika voditelj naše stranke se je enoglasno odobrila. Volivci so obsodili načrt novega občinskega zakona, ki hoče ukiniti dosedanje občine ter ustvariti občine velikega obsega.

Polhov Gradec, Horjul.

V nedeljo, 18. t. m. je priredila SLS dva zelo lepo uspela shoda v Polhovem gradu in Horjulu. Na obeh je poročal poslanec Fran Smodej. Zborovalci so na obeh shodih izrekli svojemu poslancu zahvalo in odobrili politiko Jugoslovanskega kluba. Oba shoda sta bila prav dobro obiskana.

Velike Lašče.

Shod zaupnikov v Vel. Laščah se je v nedeljo zvršil pri najboljši udeležbi. Zastopane so bile vse občine velikolaškega okraja. Poročal je poslanec Škulj. Izrekla se je zaupnica Jugoslovanskemu klubu in zahvala poslancu okraja g. Škulju.

Shod v Lomu pri Trzinu. V nedeljo dne 18. t. m. se je vršil po jutranji sv. maši v Lomu političen shod, sklican po Kmetški zvezi, na katerem je obširno poročal poslanec Brodar o sedanjih političnih situaciji. Pojasnil je vso nesposamet slovenskih radičevcev, ki so skupno s Stefanom Radičem danes pred vso javnostjo osramočeni. Glasovali so za nesrečnega proračun, ki bo celo leto tepel naše pokrajine, takoj na to pa je moral njih voditelj vzeti slovo od ministrskega sedeža. Pojasnil jim je poslanec dalje ves gospodarski položaj v naši državi in pokazal zlasti na potrebe kmetijskega ljudstva, do katerih ima sedanjí proračun tako malo razumevanja. Shoda so se udeležili vsi domačini, ki so z razumevanjem sledili poročilu in odhajali domov s trdno zavestjo, da v velikem boju za pravice slovenstva edino SLS zavzema pravilno stališče. — Po shodu je govoril zbrani gospod Bonač iz Ljubljane, ki je navdušil navzoče za ustanovitev podružnice Zveze bivših slovenskih vojakov. Isti je pojasnil tukajšnjim domačinom pomen društva »Krščanska Solá«.

V Kropi in Kamnigoricu je poročal v nedeljo poslanec Sernee. Shod v Kropi se je vršil ob 11. uri popoldne ob lepi udeležbi, zlasti mlajših moži in fantov. Popoldne ob treh se je zbrala na shodu v Kamnigoricu okrog poslanca vsa župnija in z odobravanjem sledila njegovim izvajanjem. V Kropi in Kamnigoricu so porabili volilec to priliko, da so pojasnili poslancu težaven gospodarski položaj obeh krajev in ga prosili, da se zavzame »lasti za potrebe njihove željaarske zadruge.

Pristna švicarska vezena

se dobi v izdelovalnici najrazličnejšega

perila

M. Alešovec, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje L.

Noviteta v vezeni in perilu.

Kaj se godi doma

Odlikovanje ravnatelja poštne in brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani.

V ponedeljek dopoldne ob enajstih je dopel iz Beograda v Ljubljano generalni ravnatelj ministrstva pošte in brzojave g. Stefan Dekanič, bivši ravnatelj poštne in brzojavnega ravnateljstva v Sarajevu.

Iz kolodvora se je podal z avtomobilom takoj v poslopje poštne in brzojavnega ravnateljstva na trgu Sv. Jakoba, kjer je svečano izročil ravnatelju ljubljanskega poštne in brzojavnega ravnateljstva g. Alojziju Gregoriču red Sv. Save III. razreda.

Vsa intimna in prisrčna slovesnost se je vršila v spodnji dvorani ravnateljstva, kjer je bilo zbrano vse ravnateljsko uradništvo in služabništvo, kakor tudi zastopniki ljubljanskih pošt. Generalni ravnatelj g. Stefan Dekanič je v nagovoru izjavil, da je z odličnim redom odlikovano po ravnatelju tudi celokupno pošto osebje, ki vrši vestno in natančno svojo službo. Vse navzoče osebje zaklicalo po svečanosti trikrat »Slava!« našemu kralju, nakar je osebje odlikovancu prisrčno čestitalo. — V proslavo tega lepega dne je priredilo pošto osebje v restavraciji »Zvezde« sinoči ob osmih slavnosten banket.

Petindvajsetletnica trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani.

Naše najstarejše trgovsko društvo »Merkur« je te dni praznovalo svojo petindvajsetletnico in ob tej priliki priredilo svoj redni letni občni zbor. Slavnostno zborovanje, ki se je vršilo v kazinski dvorani ob veliki udeležbi, je otvoril tajnik »Trgovske in obrtne zbornice« in predsednik društva dr. Fran Windischer. Uvodoma je pozdravil zborovalce, posebno pa zastopnike raznih društev, oblasti in korporacij, kakor zastopnika odvetniške zbornice g. dr. Danilo Majarona, zastopnika »Trgovske in obrtne zbornice« gg. Ivana Mohoriča in dr. Pretnarja, zastopnika »Zveze slovenskih industrijev« ing. Milana Šukljeja, podpredsednika »Zveze gremijev« g. Fr. Zebala, načelnika ljubljanskega gremija g. Iv. Gregorčica in tajnika g. Šmucja, načelnika pomočniškega zbora g. Zemljiča in pa zastopnike ljubljanskih listov. Ugotovil je sklepčnost občnega zbora in se spomnil zaslužnih mož, ki so odšli — in katerih sadove dela uživamo mi. Zborovalci so se odzvali s klici »Slava!«. Na predsednikov predlog sta se izločili z dnevnega reda dve točki: volitev odbora in »razno«, ki prideta na dnevni red na prihodnjem izrednem občnem zboru, ki se bo v kratkem vršil.

Nato je povzel besedo g. dr. Windischer, ki je uvodoma poudarjal, da je preteklo leto začetkom meseca februarja 25 let, odkar je bilo ustanovljeno društvo »Merkur«. Društva ni nikdar vodila nečimrnost, nikdar ni sililo v ospredje razun pri delu za dobrobit svojih članov. Dosegli smo izboljšanje trgovskega stanu, povzdignili in osamosvojili našo trgovino in izboljšali v splošnem trgovski gospodarski položaj. Pri tem je bil naš pogled vedno obrnjen na potrebe in koristi celokupnega našega trgovstva. Delali smo na to, da se začne splošno ustvarjati slovenska trgovska tradicija, da prehajaj očetova trgovina na sina od rodu do rodu. — Društveno glasilo je odločilno pripomoglo, da imamo danes ustaljeno trgovsko in splošnogospodarsko terminologijo. V 25 letih svojega obstoja je društvo izvršilo ogromno delo na polju organizacije, stanovske probujenosti, izobrazbe, strokovnega šolstva, trgovske in gospodarske literature. Na tej poti bo društvo z božjo pomočjo vztrajalo tudi v bodoče.

Tajniško poročilo, ki ga je istotako podal g. dr. Windischer, naglašalo, da prinaša pregled celokupnega društvenega dela tekom 25 let, jubilejna številka društvenega glasila »Trgovskega tovariša«. V minoletem letu je splošno gospodarsko krizo živo čutilo tudi trgovstvo. Brezposelnost je znatna. Položaj se more izboljšati le z omiljenjem splošne gospodarske krize; razen tega je treba zaježiti prevelik dotok novih moči v trgovino, istočasno pa skrbeti za čim popolnejšo predizobrazbo

in strokovno izobrazbo naraščajo. — Odseki so bili zemo delavni, posebno učni odsek, ki je priredil razne tečaje za stenografijo, knjigovodstvo in razne jezike. Knjižnica se je izpolnila in šteje do 1500 knjig. Glasilo »Trgovski tovariš« izhaja v 1800 izvodih in naklada stalno raste. Akcija za »Trg. dom« pa se ne gane z mesta; doslej je zbranih v ta namen 100.000 Din. Društveni podporni sklad je znašal koncem minolega leta 33.862 Din. Članov je šlo društvo lani 1230 rednih in 80 podpornih.

Poročila so zborovalce soglasno in z odobravanjem sprejeli. Ravno tako blagajniško poročilo, nakar se je izrekla vsem odbornikom zahvala. Članarina društva je ostala neizpremenjena. — Kabinetni pisarni Nj. Velikanstva kralja Aleksandra se je odposlala vdanostna brzojavka.

Predsednik dr. Windischer je nato zaključil zborovanje in otvoril prijateljski jour fix. V imenu gremija je pozdravil društvo g. Zebal, v imenu odvetniške zbornice njen predsednik in predsednik društvenega razodišča g. dr. Danilo Majaron, v imenu Trgovske zbornice gg. dr. Mohorič, dr. Pretnar in Zagar, v imenu industrijev zastopnik Zveze industrijev v Sloveniji inž. Šuklje, v imenu Zveze gremijev za ljubljansko okolico g. Zebal, načelnik gremijev g. Gregorčica in tajnik g. Šmuc, načelnik pomočniškega zbora gremijev g. Zemljič in več drugih zastopnikov raznih društev in korporacij. Nato se je razvila nepriljubljena prost zabava, pri kateri sta pridno sodelovala društveni pevski zbor pod vodstvom g. Gruma in godba.

Protestni shod stanovanjskih najemnikov.

Maribor, 18. aprila.

Götzeva dvorana v Mariboru, ki sicer pozna le veselje, godbo, petje, ples, je preteklo nedeljo poslušala tožbe in vzdih. Dvorana je bila skoroda zasedena, zasedli so jo najemniki, večinoma moški. Ob 10 je bil shod otvorjen. Predsednik društva najemnikov je v svojem govoru razložil resolucije zagrebškega kongresa in nato govoril o resolucijah, ki jih naj ta protestni shod sprejme. Resolucije zahtevajo podaljšanje stanovanjskega zakona do leta 1930., razširjenje tega zakona na poslovne prostore malih obrtnikov in trgovcev; za določitev najemnine se mora vzeti zlata valuta; podnajem je dovoljen; popravila hiš se morajo izvršiti, če tega ne stori hišni posestnik, sme stori najemnik na račun gospodarja; zahtevajo red in pravičnost in javno razpravljanje pri stanovanjskem sodišču; stanarina, ki se je ukinila nastavljenecem, naj se jim povrne; država naj stori svojo dolžnost; občine naj zdajajo stanovanjske hiše, če nimajo denarja, pa s posojili, začasna pa naj postavijo vsaj zasilna stanovanja za deložirane.

Razprava se je večinoma vršila stvarno. Po končanih oficijelnih govorih so se za posamezne strokovne organizacije izjavile solidarne glade predlaganih resolucij. V imenu Jugosl. strokovne zveze in Prometne zveze je podal izjavo g. Družič. Zastopnik upokojencev je izrazil posebno zahvalo predsedniku društva najemnikov, kar so navzoči iskreno aplavdirali.

Bile so pa vmes tudi pripombe, ki niso bile stvarne. Detim je resolucija naglašala: »Pozdravljamo gradbeno akcijo mestne občine,« so nekateri govorniki prav neukusno napadli občino in občinski svet. Očitno se je, da se najde za vse drugo denar, le za stanovanjske hiše ne. Poudarjalo se je, da vladajo občino hišni posestniki, da imajo naravnost sistem, da ne pride do večjih stanovanjskih akcij. Opazili smo — sistem tega manj stvarnega govorjenja, posebno ko se je oglašil Bahun. Pol ure nas je nadlegoval s svojimi ponavljanji tega, kar smo že od predgovornikov slišali: da je bilo v tem govoru precej neravnosti, kaže posebno tole zahteva g. Bahuna, da privatni kapital ne sme zidati, ker bodo vedno zahtevali najemnino. Enako je bilo njegovo modrovanje o lastnini — tatvini malo na mestu. Pri raznih stvarnih razpravah je prav, če taki napadi izostanejo, ker sicer vedno več škodijo kot koristijo.

To je predsednik društva tudi poudarjal, ki je želel, naj tudi najemniki skušajo delovati na mirno soživljenje s hišnimi posestniki. Gotovo je, da se bo tem prej rešila stanovanjska kriza, čim manj bo nepotrebnih besed, pa čim več resnega vzajemnega dela, ki si ga gotovo tudi društvo najemnikov želi.

Konflikt med trgovskim gremijem in nameščenci v Mariboru.

Iz vrst zasebnih nameščencev smo prejeli: Trgovski gremij v Mariboru je na svojem občnem zboru proti vsem prejšnjim običajem in zakonskim določbam sklenil delavni čas v trgovinah od 8 ur na 10 in celo na 11 ur podaljšati, ne da bi bil popreje o tem obvestil nameščence ali se vsaj z njimi pogajal. Tudi se namerava odpraviti kar 9 praznikov v letu. Ker gre v tem slučaju za temeljne pravice privatnih nameščencev, ki so si jih po dolgih bojih težko izvojevali, je razumljivo, da si jih ne pustijo iztrgati brez vsakega odpora. Gremij ni smatral za potrebno obvestiti nameščence o nameravanem podaljšanju delovnega časa, ali pa vsaj v medsebojnem sporazumu potom pogajanj mirno poravnati zadevo, kakor predpisuje to zakon in običaj. Sedaj so zastopniki gremija smatrali za pravilno v zapovedujoči obliki zahtevati na shodu pomočnikov odobritev njihovih zahtev. Sli so še dalje in zapretili z odpovedjo kolektivne pogodbe, v slučaju, da ne sprejmejo njihovih zahtev. Sedaj je jasno, kje se naj iščejo krivci, če prenehajo toliko opevani »dobri odnosi« med trgovci in pomočniki. Iz poteka pomočniškega zbora tudi jasno sledi, da so se trgovci zadelali proti vsem argumentom. Ni res, kakor to oni trde, da prebivalstvo ne more kupovati, ker so trgovine premalo časa odprte, nego ono ne kupuje, ker je brez denarja. Dajte delavcem in uradnikom boljše plače, potem bodo krili svoje potrebe tudi pri šesturnem delu v trgovinah. Pa tudi pri odpravi praznikov nameravajo napraviti veliko izpremembo sebi v prid in odpraviti 9 starih cerkvenih praznikov radi uvedbe 3 novih državnih praznikov. Torej trikrat toliko! Končno pa nameravajo z vsvarjanjem razlike med nameščenci pomočniškega zbora in njihovimi ostalimi tovariši privatne nameščence razdvajati in tako njihove enotne vrste oslabiliti. Če pomislimo privatni nameščenci nazaj, bodo vedeli, da so si takrat izvojevali najlepše uspehe, ko niso bili enotni samo v svojih vrstah, nego so enotno nestonali tudi z vsem ostalim delavstvom. Najboljši odgovor na gesto trgovcev je združitev vseh tovarišev s svojimi resničnimi zavzniki in brati, t. j. z vsem delavstvom.

Ente.

Občinska seja celjske okoliške občine.

Celje, 18. aprila.

Seja celjske okoliške občine je bila v nedeljo dne 18. t. m. ob 9. uri dopoldne in trajala do 11. ure. Pričela je mirno in se je v tem razpoloženju nadaljevala do slučajnosti, kjer je med drugim prišlo spet v razgovor vprašanje zidanja novega šolskega prostora, ki bo stal, kakor se sliši, približno 6 milijonov dinarjev. Tu so se razvnela v prav hrupni meri mnenja posameznih občinskih odbornikov in je to razburjenost pomirila le okoliščina, da je postala seja na koncu nesklepčna.

Prvo poročilo je podal stavbeni odsek; iz poročila smo razvideli, da se pričenja polagoma tudi v naši občini širiti stavbno gibanje. Občinski svet je podelil posestnikom Rudolfu Vrečko in Karlu Tržanu stavbeno dovoljenje za stanovanjski hišici. Razven tega si bo Videnšek Jakob postavil novo gospodarsko poslopje, Račulj Janez na nov kozolec. V nasprotju s tozadevnim sklepom mestnega občinskega sveta sklene okoliški občinski svet, da prispeva k stroškom za brv čez Voglajno samo z eno tretjino, med tem ko mora drugo tretjino poravnati okrajni zastop, mesto pa zadnjo tretjino. Stroški te brvi, ki bo pa imela značaj mosta, so določeni na 52.000 Din. Nato sporoči referent, da je delo za napravo električnega voda po občini oddano tvrdki Brown-Boveri. Pri tem omenja dejstvo, da je okoliška občina prihranila najmanj 100.000 Din, ker je delo sama razpisala. Delo bo stalo 380.000 Din in mora biti končano najkasneje v petih mesecih. Plačilo se bo izvršilo v štirih obrokih, od katerih zapade zadnji dne 15. julija 1927.

Na podlagi poročila personalnega odseka so bili sprejeti v občinsko zvezo Kaučič Franc iz Gaberje, Samec Ivan iz Košnice, Kranjc Janez iz Pečovnika, Podpečan Janez iz Sp. Hudinje, Gerčar Anton iz Lave, Selič Jožeta iz Gaberje, Platinik Anton iz Medloga, Minlar Marija iz Zavadne, Martin Božič iz Polul, Gornik Lucija iz Zg. Hudinje. Pečnik Janez iz Sp. Hudinje, Vrečar Anton iz Gaberje, Kramar Jožef iz Ložnice, med tem ko se prouj Marije Vrečko iz Gaberje in Terezije Kukovič istotam odklonita. Optenta Jakob Jeran in Pavel Maurič, oba iz Polul, se sprejmeta tudi za občana, a proti plačilu takse po 250 Din. Pri slučajnosti sklene občinski svet, da ponovno zaprosi pri mestni občini za znižanje plačila električnega toka za občinski kino v Gaberju. Kino mora namreč plačevati 8 Din za kilovatno uro, drugi odjemalci pa

plačujejo samo 4 Din. Nato dovoli občinski svet 80 odstotni prispevek za popravilo nekaterih cest.

Nato poprosi g. Strenčan za pojasnilo, kako stoji sedaj zadeva zidanja poslopja za okoliško šolo. Na to vprašanje odgovori g. Kukovec, ki pravi uvodoma, da so sedanje stanje tega težkega vprašanja zakrile vse politične stranke v občinskem svetu. Nima namena nobenemu očitati te krivde, mora pa poudariti, da bi bilo to vprašanje prav zadovoljivo rešeno že leta 1922., ko je bilo šolsko poslopje že oddano stavbeniku, ki pa ni prišel z delom. Tedaj je znašal proračun šolskega poslopja 139.000 K, kar je v primeri s sedanjim proračunom seveda velikanška diferenca. O sedanjem stanju pa ne more dati nikakega pojasnila, le toliko omeni, da dela še niso oddana, temveč, da se bo to zgodilo v prihodnjih dneh. G. Strenčan se s tem odgovorom ne zadovoljuje, temveč omeni, da je hotel zvedeti, kako in kdaj se bo pričelo zidati. Po njegovem mnenju se delo ne more še oddati nobenemu ponudniku, ker niso podani niti predpogoji za zidavo tega velikega poslopja, ker nimamo nobenih garancij, ali bo mestna občina sploh izvršila vsa ona predela, ki so potrebna, da se prične zidanje šole. Negleda na stavbeno dovoljenje se mestni občinski svet ni do danes še izjavil, ali in kdaj bo napravil potrebne ceste, škarpe, most, vodovod in električni vod. To so dela, ki bodo stala ogromne vsote, a morajo biti ne samo zagotovljena, temveč deloma tudi preje izvršena, kakor pa se prične z zidanjem šolskega poslopja. Mestni občinski svet se mora jasno in odločno izjaviti in prevzeti formalno obvezo na se, da točno in v določenem roku izvrši vsa na njega odpadajoča dela. Zato stavi predlog, da se člani krajnega šolskega sveta pozovejo v smislu njegovih izjav in da se delo preje ne odda nobenemu ponudniku, dokler nima krajni šolski svet te izjave od mestnega občinskega sveta. Temu predlogu ne ugovarja nihče. Obč. svetnik g. Hrstnik pa zahteva, da pokliče načelnik krajnega šolskega sveta k sebi tudi one tri zaupnike, ki so izvoljeni od občinskega odbora, da nadzirajo pravilno oddajo in pravilno zaračunavanje izdatkov. To zahtevo podpira tudi obč. sv. Založnik, g. Župan pa ima nalogo, da doseže sporazumno z načelnikom kraj. šolskega sveta, da se ti zaupniki udeležijo s posvetovalnim glasom že prihodnje seje kraj. šolskega sveta, kjer se bo oddalo delo. G. Petschuh naznani nato, da je bil v zadevi šole v Beogradu, pravi pa, da tam ni ničesar opravil, ker je ravno isti dan nastala kriza. Stavi pa predlog, da odpošlje takoj danes županstvo brzojavko v Beograd, da dela še niso oddana. Dobil da je namreč v Beogradu neka zagotovila, da se da še kaj napraviti, ako delo še ni oddano. Ker je g. Petschuh odšel v Beograd na svojo roko, občinski svet seveda temu predlogu ni mogel ugoditi. Posledica tega je bila, da sta se g. Omladič in g. Petschuh hudo razburila in pričela očitati drugim odbornikom, da nimajo smisla za obč. blagor. Nato nastane prerakanje vsehprek, med katerim izjavi g. Založnik, da je imel obč. svetnik v mestnem svetu prav, ko je napadal okoliški občinski svet, ako bo leta vodil to debato v takem razpoloženju. Med tem so pa odšli nekateri občinski odborniki, vsled česar je postala seja nesklepčna.

Naši viničarji.

Strokovna zveza viničarjev in kmetskih delavcev v Ljutomeru je poslala Delavski zbornici v Ljubljani sledečo resolucijo:

Zastopniki vseh krajevnih organizacij S. Z. V. K. D. v Ljutomeru, zbrani na občnem zboru dne 28. marca 1920, ugotavljamo: 1. Viničarji se smatramo in smo posebna kategorija delavcev, ki vršimo svoj stanovski poklic tudi s posebno kvalifikacijo, ki se zelo razlikuje od ostalega poljedelskega ali sezonskega delavstva. 2. Čutimo se velikega gospodarskega činitelja našega slovenskega narodnega gospodarstva, posebno v mariborski oblasti, enako važnega kot rudarski, tovarniški in drugi industrijski delavci. Zato se zavedamo velike krivice, da ni socialna zakonodaja še danes v polnem obsegu razširjena tudi na viničarje in kmetske delavce, vsled česar naš poklic oziroma stan ne spada v delokrog »Delavske zbornice«, in zahtevamo:

1. Delavska zbornica v Ljubljani naj povzame takoj za to potrebno akcijo in dela na to, da se tako »Zakon o zavarovanju delavcev« kakor »Zakon o zaščiti delavcev« in kadar se izvede zavarovanje za onemoglost, starost in brezposelnost, razširi tudi na viničarje in kmetske delavce. 2. Delavska zbornica v Ljubljani naj se kot avtonomna socialna delavska institucija zanima že danes za naš stan, prouči naš položaj in naše socialno vprašanje, da bo tako DZ, kakor vlada mogla prav razumeti naš položaj in upravičenim zahtevam ter težnjam najbolj bednega in zapostavljenega stanu mogla prav ugoditi, ker mi trpimo.

Za strokovno zvezo viničarjev in kmetskih delavcev v Ljutomeru:

Ivan Husjak l. r. načelnik.
Peter Rozman l. r. tajnik.

Iz mojih spominov.

Spisal Franco Šuklje. V Ljubljani 1926. Založilo Katoliško tiskovno društvo. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. Cena 70 Din.

Memoar imamo Slovenci malo, skoro nič. Šukljejeve so skoro prve te vrste in lahko rečemo, da bi tudi večji narodi kot smo mi bili ponosni na tako delo. Šuklje je razborit, temperamenten, odločen, oster, a obenem pošten in odkrit. Tak je bil kot politik, tak je v svojih memoarah. Silno zanimivo čtivo, ki ga ne boš odložil preje, dokler ne prebereš vseh tenko tiskanih 212 strani.

Od detinskih let pa do 1889. sega prvi del teh politično, literarno, kulturno-historično, retorično in razvojno nad vse interesantnih zapisov. Stari profesor s Kamna zna. Sredi pripovedovanja najdeš anekdoto, ki te kar elektrizira in poživi, pa je zopet usejan krepak izraz in vzorna karakterizacija tega ali onega velmoža, nato historično-politično zgodovinsko verno pripovedovanje razvoja politika nad katerim stoji markantna osebnost pisateljeva. Tako je knjiga po svoji sestavi nad vse interesantna in mnogolična, po svoji vsebini resna in globoka, da takoj spoznaš objektivnega historika v avtorju. Vrste se pred tako kinematografično orisi Ivanetiča, Melcerja, Marna, Tomana, Winklerja, Hribarja, Kluna, Tavčarja, Vošnjaka, Raiča, Hohenwarta, pa kaj bi našteval imena. Vsa sloven-

ska zgodovina in vsa kulturna prizadevanja od Bleiweisa do Kersnika najdeš zbrana in nanizana v lepem redu in v ostri razsvetljavi bistrega in koščene opazovanja. Ves boj nemškutarstva iz Deschmannove dobe ti leži na dlani in te hočeš-nočeš razsrdi na tedanje nezavedno slovenstvo. Tu najdeš popisane vse muke političnega preganjanja, od šestdesetla, ki se je sprl z omenjenim profesorjem in pustil raje šolo in šel prostovoljno v vojsko in ki je predsedel svoj del na Zabjeku, ker je v mladeniški navdušenosti napiljal ruskemu carju, do premestitve v Dunajsko Novomesto in pozneje na Dunaj. A mož stremlji za svojim ciljem in ne krene s pota, ki ga je spoznal za pravega. Kljub nesrečam in trpljenju ni omagal, in pogumno je stopil naprej k luči-vodnici slovenskega naroda, k sreči in blagostanju svojega naroda. Prav blagodejno vpliva na bralca pisateljevo večkrat poudarjeno in podčrtano stališče, da naj se najde v eminentno narodnih zadevah skupna platforma za vzajemno delovanje vseh činiteljev, ki jim je res za stvar in ne samo za osebo. Proti koncu knjige prične prepregati knjigo kot rdeča nit pisateljevo prizadevanje na gospodarskem polju in drugi del knjige prinese gotovo vrlo interesantno monografijo in zgodovino dolenske železnice.

Dr. Prijateljeva knjiga »Janko Kersnik in njegova doba« velja med nami kot epohalno delo tiste dobe, Šuklje jo v marsičem izpopolnjuje in revidira, tako da lahko trdimo,

da je ta del naše zgodovine sedaj izčrpno popisano. Mladostenci so našli svoje zgodovinarje, ki so vestni in objektivni. Knjigo Šuklje-tovo bo moral imeti vsak inteligent, ki se peča s politiko ali znanostjo, preko Šukljeja bo odselej nemogoče iti. In ker je pisatelj znal s svojo duhovitostjo posamezna poglavja poživeti in napraviti interesantna, in ker je Šukljejev jezik lep in gladek, ne bodo ti memoari zgolj zgodovinsko važen dokument naše preteklosti, ampak tudi živa knjiga našega bitja. Morda ni izšla dolgo vrsto let nobena knjiga, ki bo imela tak uspeh, kot ravno Šukljejevi Spomini.

Dr. Alojzij Res:

Lido.

Odprl sem ožno na stečaj: v sobo life luč, topla mehka luč žarkega dne, ki se pne iz morja v laguno in ovija otok v motno zlat pajčolan. Sladak vojn cvetočih vrtov valovi morske obali, oddaljene komaj par korakov. Pod oknom se prikaže žareč obraz moje žene:

»Breskvica, ki sva jo vsadila, je poglala rdeč cvet! Stopi, pridi vsaj za hip, pokažem ti čudo: vse brsti, kar čez noč je poglalo.« Njene oči so sijale skrivnost življenja, iz pomladi v pomlad so pele pesem preročenja. Daleč za nama je bila zima in dolge noči v otožni samoti sredi morja so tonile v nedo-

gled: skozi odprto okno lije opojna beneška pomlad.

Kakor ozek, stegnen, bujno zelen pas se razteza Lido med dva stisnjena vhoda v beneško laguno. Na severu se dviga cerkev sv. Miklavža, katerega truplo so prinesli križarji iz Sirije. Samotna jr. skoro pozabljena ždi nad laguno, kjer se je v prejšnjih zlatih časih poročal dož z morjem. Na veliki dvonadstropni kraljevski ladji je prihajal vsako leto na Vnebohod, spremljan od razkošnih ladjic in vrgel prstan v morje: »Mi te poročamo, o morje, v znak prave in večne oblasti!« In beneško ljudstvo je vriskalo ob tej poroki, šumelo v razkošju in slavi. Daleč je to, ko pravljica iz Tisoč in ene noči...

Sredi Lida, tik ob morju, čepi skrita med hoteli cerkev sv. Marije Elizabete. Tako skromna je, da sega njen zvonik komaj do tretjega nadstropja prizidanega hotela, tako domača je, ko naše vaške cerkve, in ponižna, ko da je je sram sredi bahavosti bližnjih stavb. Kje je čas, ko so jo zidali! Ribičem je bila namenjena in njih družinam in kdo je sanjal tedaj o tisočih tujcev, o slovitom kopališču? Saj je že Byron nemoteno vihral na svojem konju ob obali, pustil in prazni, in se v svoji žgoči strasti pogovarjal z morjem, da so se ribiske mamice križale.

Tam daleč na zapadu, na zadnjem koncu Lida je Malamocco, mala ribiška vas, kamor se je skrilo staro beneško življenje, revno in

Dnevne novice

★ Naši škofje na evharističnem kongresu v Chicagi. Zadnji zagrebški »Katoliški List« objavlja, da jugoslovanskega episkopata na mednarodnem evharističnem kongresu v Chicagi ne bo zastopal samo eden izmed jugoslovanskih škofov, marveč da pojde v Chicago več naših škofov in najbrže tudi sam zagrebški nadškof dr. A. Bauer.

★ Nova avtomobilna zveza. V nedeljo je otvorila trdka Kregar & Fajdiga avtovožnjo iz postaje Kamnik do Strahovca in obratno. Avtomobil vozi vsako soboto in nedeljo k vsakemu vlakom in od vsakega vlaka. Po naročilu vozi tudi med tednom. S to avtomobilno zvezo bo gotovo vsem turistom ter ostalim prijateljem lepih Kamniških planin zelo vstrojeno.

★ Frančiškanski provincialni preč. dr. p. Regalat Čebulj je v soboto zvečer odpotoval v Ameriko na kanonično vizitacijo tamošnjih redovnih naselbin, ki spadajo k slovenski provinciji. Udeležil se bo tudi evharističnega kongresa. Nadomestoval ga bo kot provincialni delegat preč. Kerubin Tušek, kustos prov. v Nazaretu. Vsa pisma, namenjena na frančišk. provincialat, naj se pošiljajo ta čas na frančiškanski provincialat v M. Nazaretu, pošta Mozirje. Preč. p. provincialu želimo srečno potovanje!

★ Herman Bollé †. V Zagrebu je umrl znani arhitekt in dolgoletni ravnatelj tamkajšnje obrtne šole Herman Bollé. Pokojnik je bil Nemec iz Kölna, kjer je tudi dovršil tehniko. Kasneje je sodeloval pri dunajski gradbeni tvrdki Friderika barona Schmidta, znanega pobornika čiste gotike. Kot Schmidtov sodrnik in vnet pristaš njegovega gotskega evangelja je prišel Bollé v osemdesetih letih na Hrvaško, kjer je restavriral veliko število cerkva, med drugimi zagrebško stolnico in domačega vse druge zagrebške cerkve. Poleg tega je zgradil več javnih poslopij, med drugimi mrtvašnico in arkade na Mirogoju, obrtno šolo in učiteljske v Zagrebu. Prvotno je bil Bollé protestant in je zgradil tudi protestantsko cerkev v Zagrebu, ko pa je restavriral zagrebško stolnico, je postal katoličan. Od l. 1882. do 1914. je bil Bollé tudi ravnatelj zagrebške obrtne šole. — Kritika se o Bolléu kot graditelju ne izreka laskavo. Njegovo nasilno gotificiranje cerkva imenujejo katastrofalno. Odrakajo mu celo pravo umevanje in podajanje čiste gotike; njegova dela so le navidezno, po shemi gotična, v bistvu pa so renesančna. Resnične in trajne zasluge si je pridobil Bollé kot ravnatelj zagrebške obrtne šole. Tu je položil trdne temelje hrvatski umetni obrti, ki je pred njim niti ni bilo. — Umrl je star 70 let.

★ Novo mesto. Notranje ministrstvo je izdalo odlok, s katerim se proglašajo dosedanja vas grejač pri Aleksincu za mesto.

★ Nova vojašnica. Vojno ministrstvo je odobrilo prvi kredit 496.000 Din za zgradbo artiljerijske vojašnice v Nišu.

★ Dvadesetletnica sarajevskega generalnega štrajka. Dne 23. maja proslavi jugoslovansko delavstvo spomin velikega generalnega štrajka v Sarajevu l. 1906., ki je potekel za delavstvo uspešno. V Sarajevo pridejo ta dan deputacije nacionalističnih organizacij iz cele države. Ker je sedanost tako rečna na uspehih, naj se delavstvo opaja na spominih.

★ Osebnostne spremembe v prosvetnem ministru. Za načelnika prvega personalnega odseka v oddelku za ljudsko šolstvo je v pro-

svetnem ministru imenovan namesto Jova P. Jovanovića dosednji referent Nikola Kasapić. V ministru so v teku še razne druge osebnostne izpremembe. Za načelnika ljudskošolskega oddelka bo najbrže imenovan Ljuba Protić, ravnatelj belgrajskega ženskega učiteljskega v pok.

★ Poprava železniških vagonov. V fin. ministru se je vršila seja gospodarsko-fin. ministrstva, v kateri so se odločili o popravilu vagonov v popravilo zasebnim tvrdkam. Do sklepa zaenkrat ni prišlo.

★ Problem jugoslovanskega konkordata s sv. stolico. V zagrebškem »Obzoru« je začel vseučiliški profesor dr. M. Novak priobčevati serijo člankov o »Konkordatu Jugoslavije z Vatikanom«.

★ Odstavka predsednika Prosvetnega sveta. Predsednik Glavnega prosvetnega sveta v prosv. ministru, vseučiliški profesor Sava Urošević je podal ostavko na svoje mesto.

★ Imenovanja v socialnopolit. službi. Za načelnika drž. posredovalnice za delo v Ljubljani je imenovan Andrej Klanjšček, dosedaj načelnik enakega urada v Mariboru. — Za upravnega uradnika Invalidskega zavoda v Ljubljani je imenovan Alojz Mramor, dosednji statistik v ministru za soc. pol. — Za uradnika pri ravnateljstvu drž. statistike je imenovan Ivan M. Selan.

★ Vpokoje. Vpokojen je Ivan Lazar, komercialni tajnik velikega župana ljubljanske oblasti v Ljubljani.

★ Izseljeniški komisar za Južno Ameriko. Za izseljeniškega komisarja v Južni Ameriki s sedežem v Buenos Airesu je imenovan Jova N. Marčetić, dosedaj pisar na izseljeniškem komisariatu v Zagrebu.

★ Prvi muslimanski ženski list v Bosni. Dne 1. t. m. je začel v Sarajevu izhajati muslimanski ženski list »Gjulan«, mesečnik za socialno in kulturno povzdigo muslimanske žene.

★ Stavka v bogoslovnici na Cetinju. Pred kratkim je v cetinjski pravoslavni bogoslovnici došlo do dijaškega štrajka. Minister za vere je sedaj odredil, da se semenišče zatvori; na cesti je 153 dijakov.

★ Po enem mesecu so ga potegnili iz Drave. Pred približno enim mesecem je skočil z marnberškega mosta v Dravo sin industrijalca v Marnbergu Wrentschur. S kolodvoza se je vračal na vozu v družbi svoje žene v Marnberg. Med potjo je ravno na marnberškem mostu hitro slekel suknjo, skočil z voza in preko ograje mosta v Dravo ter utonil. Stari Wrentschur je obljubil nagrado pet tisoč dinarjev onemu, ki bi našel nesrečnega. Zadnji petek so potegnili mladega Wrentschurja pri Sv. Ožbaltu iz Drave. Našli so pri njem še listnico in zlato uro.

★ Požar. V noči od 15. na 16. april je na Vinici pri Črnomlju izbruhnil požar v drvarnici g. Sterka. Sumijo, da je zanetila zločinška roka. Posrečilo se je ogenj omejiti. Ob vetrovnem vremenu bi ogenj segel po ostalem Sterkovem poslopju in tudi po sosednjih stavbah. Požarna bramba je dobro delala, tudi drugi ljudje so pridno gasili.

★ Sporazum med prometnim in poštним ministrom. Uradno se poroča iz Belgrada: Med promet. in poštним ministrom se je sklenil nov sporazum glede zgradbe novih in glede obnavljanja in odobranja ter vzdrževanja vseh državnih prog za železniški in za splošni brzojavni in telefonski promet in pa za signalno službo. — Sporazum obsega 52 členov v izboljšanje poštne in prometne službe, kar moramo z veseljem pozdravljati.

★ Nenavaden slučaj. K notici pod tem naslovom v našem listu 16. t. m. smo dobili iz Jesenic sledeče pojasnilo. Slučaj je res nenavaden, toda je potreben popravka in sicer: Deček, ki je tako nenadno umrl, se piše

Berav Antoh, r. 5. jun. 1919; zbolel je dne 7. t. m. na »španski«, pritisnila je nato pljučnica in revše je umrl prav mirno doma v postelji dne 10. t. m. Njegove zadnje besede so bile: »Mama umrl bom, molite za me«, in njegova duša se je nato preselila med nebeske krilate. Deček je obiskoval prvi razred na Jesenicah in je bil prav pridni in v razredu splošno priljubljen. — Dotični invalid, ki je umrl za jetiko in je bolehal dolgo časa, se je pa pisal Robavs Ignac s Save, št. 65.

★ Analfabeti v naši državi. Po statističnih podatkih iz zadnjega časa ima Slovenija 5 odstot., Hrvatska 70 odstot., Srbija pa 90 odstot. analfabetov. V kulturi prednjačimo torej v tej državi Slovenci in kajpak tudi — v plačevanju davkov; v vseh drugih ozirih smo pa zadnji!

★ Razlastitev ribarskih lovišč. V zadnjem času se širijo iz nepoučenih krogov vesti, da bodo samosvoji ribarski revirji razlašeni. Te vesti so neosnovane. Po obstoječem ribarskem zakonu razlastitev lovišč sploh ni mogoča. Osnutek edinstvenega ribarskega zakona predvideva le možnost razlastitve (ne pa obligatorno razlastitev) privatnih ribolovnih pravic na manjših vodah v korist občine. Okrajni ribarski odbor je že opetovano storil na merodajnih mestih korake, da to žalostno ne postane zakon, vsaj ne za Slovenijo, ker bi upropastilo še naše ribarstvo. V ostalem pa je osnutek ribarskega zakona še tako nepopoln in potreben poprave, da ni upati, da postane v bližnji bodočnosti zakon. Ni torej povoda za vznemirjenje. — Okrajni ribarski odbor v Ljubljani.

★ Ne zamudite roka za prijavo za potovanje v Paris in Švico, ki ga priredi Tourist-Office v Ljubljani. Po 25. aprila se ne more več sprejeti prijav.

★ Osrednja čipkarska zadruga v Ljubljani. Pod Trančo ne prodaja samo izdelanih čipk po najnižjih cenah temveč sprejema tudi naročila po meri in vzorcih, kar izvrši po najnižjih konkurenčnih cenah.

★ Pri osmrtnici za pok. ur. notarjem Niko Lenčekom iz Škofje loke, so se nam pri podpisih vrinile pomote in bi se morali glasi: Elica Heise, dr. Friedrich Heise (ne Haise) ter kot vnuka Urhek (ne Urška) in Marija, kar s tem popravljamo.

Ljubljana

○ Predavanje na univerzi. Danes ob 12. predava na univerzi v sobi 79. urednik »Kritike« g. Vidmar o Govekarju.

○ K slikarstvu šentpeterskega prosv. društva v Ljubljani se nam je v poslednjem tednu ilustr. Slovencev vrnila neljuba pomota o njeni ustanovitvi. Njen pravi ustavitelj in še sedaj vnet podpiratelj je g. Janko Petrič, župnik pri sv. Petru. Radi popravljamo.

○ Vandalizem. Poroča se nam: Na ljublj. gradu je par prav prijetnih in priljubljenih šetališč, ali kaj, ko pa ob utrujenosti ne moreš sesti na klopi, da bi se odpočil. Prvič je tistih par klopi, kar jih je godi brez vsakega naslonjača, ker so jih zlikovci polomili; drugič pa skoro tretjina razklanih, ali pa omajanih. H klopem naj da mestna občina vpostavit naslonjače, čuvaj pa naroči, da včasih — zlasti ob nedeljah zvečer — malo po sprehajalščih pogleda.

○ Ljubljaničina struga in obljube finanč. ministra. Naročnik nam piše: Ko je bila deputacija bivšega občinskega sveta v Belgradu in intervenirala pri raznih ministrstvih za nekatere drž. prispevke Ljubljani, je takratni fin. minister dr. Kumanudi obljubil, da se bo v državni proračun vpostavil tudi prvi obrok za regulacijo Ljubljaničine struge in zgradbo električne centrale na Savi, a do danes ni še dala vlada niti pare v ta namen. Enako prezira vlada Ljubljano in jo zanemara v drugih ozirih.

Najlepšo, najcenejšo, največjo

izbiro kuhinjske posode dobiš le pri tvrdki ...

Stanko Florjancić,

trgovina z železnino, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 35

○ Nove naprave v mestni klavnicni bodo do letošnje zime končane. Zidarska dela pri novih objektih se zadnja dva meseca nadaljujejo, potrebni stroji so nabavljeni, tako da bo ljubljanska klavnica po dovršenih napravah vseskozi moderno urejena. Skupni stroški bodo znašali približno 30 milijonov.

Maribor

„Tatovi“.

S temi lepimi besedami nas je »Jutro« obsojalo zaradi tega, ker smo priobčili pismo upravnika »Domovine«, dr. Žerjaya. Da bo pa vedelo, kako se je to zgodilo, mu povemo, kar smo že naglasili prvokrat, da je kriva poslednost v neredu lasne organizacije SDS. To se pravi, da je upravnik sam kriv, da je prišlo pismo na pravi naslov sicer, a od tam pa k nam. Torej ga nam ni dostavila pošta. Pa »Jutro« je vseeno, samo da nas lahko — ozmerja. Ker pa že hoče, da se ta naslov podeli takim, ki priobčujejo pisma, se z vso pravico podeli »Jutro« in njegovim, ki so priobčevali pisma dr. Šušteršiča skoro celi teden.

○ Tihotapstvo s saharinom. V nedeljo popoldne so preiskali finančni stražniki na mariborskem glavnem kolodvoru tender popoldanskega brzovlaka, ki je pripeljal iz Graza. Našli so pri preiskavi pod premogom 15 kg iz Graza utihotapljenega saharina. Tihotapstva je obdolžen strojevodja. Na ta saharin pod premogom je bila opozorjena finančna straža po detektivih iz Avstrije. Ne mine skoro nobeden teden, da bi ne odkrili na mariborskem kolodvoru kako tihotapstvo, s katerim se poskušajo okoristiti avstrijski železničarji.

○ Poprava dveh salonskih vozov. Pred dnevi je bil popravljen in v novim zelenkastim barzunom preoblečen v delavnicah drž. železnice v Mariboru salonski voz kraljice Marije. V popravilu je sedaj z vso udobnostjo opremljen Pašičev salonski voz.

○ Nepreviden motociklist. V soboto popoldne je povozil na cesti med Sv. Jurijem na Pesnici in Kungoto neznan motociklist posestnik Ivano Nabergoj. Udarec je vrgel ženo ob tla ter si je pri padcu izbila več zobov, tako, da so jo morali prepeljati v mariborsko bolnico.

○ Zaključeno sobno streljanje. Slov. lovsko društvo podružnica v Mariboru priredi v četrtek 22. IV. ob 20 v dvorani gostilne Pečnik na Rotovškem trgu zaključno sobno streljanje na dobitke. Člani in po njih vpeljeni gostje dobrodošli.

○ Vaja požarne brambe. Agilna mariborska požarna bramba je priredila v nedeljo ob 10 dopoldne glavno pomladansko gasilsko vajo, ki je pokazala, da je požarna bramba še vedno na višku in kos vsem nalogam. Vaja se je vršila na Scherbaumovemu mlinu. Pod poveljstvom načelnika Vollerja je nastopila v polnem številu z vsemi razpoložljivimi vozili. Zanimiv prizor, ko je več nego 10 gasilskih čevljev bruhalo vodo v velikanskih kurkih na poslopje, je opazovala številna množica radovednežev.

○ Prisega letošnjih rekrutov. V nedeljo so prisegli rekruti mariborske garnizije. Z godbo na čelu so korakali vojaki v novih uniformah v artiljerijsko vojašnico, kjer se je izvršila prisega. Popoldne so imeli prvi izhod iz kasarne in v velikih gručah so si ogledovali Maribor ter se čudili mestnemu vrvenju.

○ Opasen vlomilec pod ključem. V mariborskih okoliških občinah je bilo zadnje večere izvršenih več drznih vlomov. Naznani vlomilec je najraje obiskoval čez zimo zapuščen poletna stanovanja in vile bogatih Mariborčanov. Te dni se je posrečilo orožnikom v Studenih izslediti predrznega vlomilca v osebi nekega Rudolfa Tarkuša. Dokazali so mu številne vlope in tatvine ter zapli skupaj z njim tudi njegovo ženo. Pri aretaciji se je vedel vlomilec zelo rabijalno ter so ga orožniki s težavo ukrotili.

○ Rezervni častnik! Glavna uprava v Belgradu nam sporoča, da naj obvestimo vse one rezervne častnike, ki niso državni ali samoupravni uradniki in ki so bili v preteklem letu 1925 na vaji, pa niso prejeli plače, da naj se takoj obrnejo preko Društva na vojno ministrstvo, da se jim izda plača naknadno. Zato vabimo vse prizadete tovariše, naj nemudoma vsaj v roku osmih dni — vpošljejo podpisano pododboru tozadevne predstavitve, v katerih naj navedejo, v kateri edini so bili na vaji in kateri čas. Obenem vabimo tovariše na sestanek, ki se vrši v četrtek 22. aprila ob 8 zvečer v Narodnem domu. Prinesite s seboj fotografije za legitimacijo! Društvo rez. častnikov in bojnikov — pododbor Maribor.

○ Shod privatnih nameščencev. V torek, dne 20. aprila t. l. se vrši letošnji občni zbor društva privatnih nameščencev, podružnica Maribor. Pri posebne važnosti je razgovor o podaljšanju delovnega časa, ki ga namenjajo trgovci samolastno upeljati. Trgovski gremij meni, da so nastavljeni popolnoma brez

Laško slovstvo.

Najboljši izbrani spisi laških pripovednih pisateljev so na razpolago v veliki izbiri

v JUGOSLOV. KNJIGARNI v Ljubljani

po izredno nizkih cenah, n. pr.:
Biblioteka universale Din 6.—
Biblioteka classica economica Din 18.— itd.

pozabljeno. Toda nekoč, pred tisoč leti, je bila tu prestolnica dožev, dokler se niso umaknili pred Pipinom, sinom Karla Velikega, na Rialto, sedanje središče Benetk. In l. 1107. je morski potres požrl prelepo mesto, ostalo je le par predmestnih bajt, ki so se v strahu stisnile okoli nánovo sezidane cerkve. Stari ribiči še pripovedujejo, da so v otroški letih ob svetlih mirnih dneh zagledali na dnu morja razvaline palač. Nato je vse pesek zasul.

Od sv. Miklavža preko sv. Elizabete do Malamocca pozvanjajo zvonovi v tih poldan.

Celo vzhodno stran Lida poljublja Adria. Daleč tje do Malamocca sega z zmetastim peskom pokrita obal: od maja do septembra paradiz otrok, ki srkajo zdravje, igrajoč se z valovi, zidajoč v pesku gradove, ki se razsujejo ob solnčnem zahodu. Kabina pri kabini, kdo bi jih preštel? In na široki mehki preprogi peska kopališni gostje iz vseh delov sveta, v pestrem, živem vrvežu. Razkošna slast zveni v zraku in tone v pesem penečih se valov. In Lido ni več Lido, otok Cithere je, daleč od sveta, od vseh skrbi in borb, sredi morja in lagune, kjer človek v dionizijski omami pozablja vse: na čas in kraj.

Tako premišljuje in v meni vstaja, bridko občuje, da bodo oskrunili mojo samotno, kjer se sam pogovarjam z Bgom in z mojo dušo sredi tihih cvetočih vrtov, kjer se med zelenjem skrivajo vile ko zakleti gradovi.

Ob obali se blesti bela, ogromna stavba

hotela des Baines in širok drevored ga veže s palačo v mavrijskem slogu »Excelsior Palace Hotel«, o katerem pripovedujejo bajne stvari: vsa udobnost, ki si jo more moderno življenje le izmisliti in zažele, ja nakopičena v njem

Kaj hočeš še več, človek? Ali nisi srečen? Nisi: iz mamona živiš v slobostrastje in lepote ne vidiš, ker te je laž zaslepila...

Pod večer zagori laguna v solnčnem zahodu. Široka, zlata cesta vozi preko nje v novo prelest: iz sence se dvigajo Benetke kot fantastična fata morgana. Nem stojiš na Lidu in piješ ta čar jutrovske vizije, kakršne tvoje oči še niso bile zagledale.

Kot prosolen perzijski pajčolan trepeti laguna tja do okamenelih čipk dožve palače. Po njej se predejo in prelivajo barve iz rdeče v temnomodro, iz rumene v zeleno, iz škrlatne v svetloplavo, neprestano se menjajoč in pretaplajoč v barvno simfonijo, kakršne še ni ustvaril človeški čopič. Ob tem pogledu se šele razkrije skrivnost beneškega slikarstva: iz te simfonije so ustvarjali Bellini in Tizian, Veronese in Tiepolo.

Polagoma ugaša ta čar. Sence se plazijo iz kanalov, le zlati angel na Markovem stolpu še žari v zadnjih žarkih solca, njegov blesk še riše stotine kupol z grškimi križi. Barve umirajo v oranžnem blešku večernega, globokega neba. Na laguni zatrepeče prva zvez-

da, na Slovenskem nabrežju zabliske prva luč in potem še in še, dokler ne zažari živ diadem v polkrogu Marija della Salute pa do ljudskega vrta.

Pa se spomnim Dickensovih besed: »Še nikdar v svojem življenju še nisem videl mesta, kot je to. Čudež sveta je: prelepo, sanjavo, sladko, demonsko mesto. Prišel sem v Benetke po noči in tista noč ter naslednje jutro, ki ji je sledilo, sta postala del vsega mojega življenja. In Lido me z neskončnim, morjem vabi, da ostajam dolgo pri živem valu, ki se razpršuje ob tej božji obali. Vse vzbuja v meni nove misli, novo lepoto.«

In še sem se spomnil Byrona, De Musseta, Georg Sandove, Wagnerja, Dostojevskega. Bloka in vseh, ki so tu iskali pokoja in novih moči.

Ko sem dvignil pogled nad mesto, sem zagledal v daljavi naše gore. Še je bil sneg na njih, ki je rdel v zadnji zarji, ki ga že ob zori poljubi prvi žarek, prva zvesta misel moja.

Fine površnike
za gospode, priporoča trdka
A. KUNC, LJUBLJANA
do zelo zmernih cenah.

moči, radi česar skuša eksperimentirati z zdavnaj pridobljenimi pravicami priv. nameščenec. Pokazalo se bo tedaj, če so nastavljeni dovolj zreli braniti svoje pravice, ali pa naj bodo še nadalje obsojeni na brezposelnost. Tukaj gre za pravico sodočevanja pri osnovnih zadevah priv. nameščenec. Največja kriza je za nami in zato je čas, da se nastavljeni zopet zavedajo svoje moči, kajti poedinec ne pomeni nič napram materijalni premoči trgovcev, združeni nameščenci so pa sila, ki bo v slučaju potrebe uspešno branila svoje najsvetejše pravice. Vabljeni so tedaj vsi tovariši in tovarišice, — tudi neorganizirani, — da se shoda v torek zanesljivo udeležijo.

Ente.

Skrb mariborske občine za zgradbo stanovanj.

Splošni pogoji za podpiranje splošne zasebne stavbne podjetnosti.

Da se omogoči zidanje hiš zasebnikom, ki imajo nekaj, a ne zadosti glavnice na razpolago, je mestna občina pripravljena, tako gradnjo omogočiti na sledeči način:

1. Mestna občina ima na razpolago stavbišča na desnem bregu Drave ob Stritarjevi ulici ob Betnavski cesti, na levem bregu pa ob Vrbanovi ulici in sicer v bližini, kjer se združijo Vrbanova ulica s Koroščevo ulico. Na teh zemljiščih bo mestna občina postavila za interese stanovanjske hiše, bodisi z enim ali dvema, ali pa tudi z več stanovanji po načrtu, za katerega se odloči interesent in kateri mora odgovorjati splošnim gradbenim predpisom, za ceno, ki se doseže potom ofertalne konkurence z najnižjo ponudbo.

2. Zgradbe hiše se bo občina lotila, ko bo interesent plačal občini kupnino za stavbni prostor in ko bo pri občini založil najmanj 20 odstotkov predvidenih in proračunanih gradbenih stroškov. Ta prispevek lahko plača interesent ob enem, lahko ga pa tudi vplača v mesečnih obrokih po najmanj 500 Din.

3. Stroški za eno stavbo, računano brez zemljišč in brez del izven stavbe ne smejo presegati vsote 180.000 Din. Za boljše opremo stanovanja, n. pr. s parketi, za lepše opremljeno kopalnico, dražje slikarije itd. mora interesent plačati posebej.

4. Ako se oglasi več interesentov, imajo prednost oni, ki zidajo skupno, t. j. kjer bo v eni hiši več kot eno stanovanje, potem pa pridejo oni, ki bodo pred pričetkom zgradbe položili večjo vsoto.

5. Občina bo predpriprave, potrebne za zidanje, izvršila čimprej in gradbo nadaljevala s strokovno dopustno in v naših krajih običajno hitrostjo.

6. Lastnica hiše postane mestna občina, nevarno pravicam, ki jih pridobi do zemljišča in hiše interesent na podlagi z mestno občino sklenjene posebne pogodbe.

7. Po vplačilu v točki 2. navedenega zneska mora interesent plačevati mesečno vsaj 500 Din. Ko je hiša dovršena in je dano uporabno dovoljenje, se zvišajo mesečni prispevki na ono vsoto, ki je po preračunih potrebna, da se s plačilom teh mesečnih prispevkov krijejo obresti od ostanka gradbenih stroškov in da se amortizira glavnica tekom 15 let.

8. Interesent dobi pri sklepu pogodbe z občino posebno knjižico, v kateri je vpisana pogodba. V to knjižico se potrjujejo vsi plačani zneski. Ako občina tekom pol leta, ko je interesent izpolnil pogoje po točki 2., ne bi začela z zgradbo hiše, ima interesent pravico zahtevati izplačilo vplačanih zneskov z onimi procenti, ki jih zahteva mestna hranilnica od svojih dolžnikov.

9. Interesent ima po podpisu pogodbe z mestno občino pravico zahtevati izpolnitev pogodbe od strani mestne občine. Do hiše in do stavbe ima interesent vse one pravice, ki so združene s pravnim pojmom užitka hiše oziroma stanovanja in to vse dotlej, dokler s svojimi vplačili ni v zamudi. Interesent sme to svojo pravico tudi odstopiti s pravnimi opravili med živimi, kakor tudi za slučaj in v slučaju smrti na druge osebe. Prenos med živimi se mora izvršiti le na osebe, ki so pristojne v Maribor ali vsaj že tri leta bivajo v Mariboru.

Kakor hitro plača interesent polovico vseh gradbenih stroškov, ima pravico, da se lastninska pravica na hiši prepiše na ime interesenta proti vknjižbi zastavne pravice za ostanek v korist mestne občine na stroške stranke, pri čemur se način odplačila ne izpremeni.

Posledice zamude v plačilu pogojenih prispevkov.

10. Ako interesent ali pa njegov pravni naslednik ostane s svojimi plačili nad eno leto na dolgu, je mestna občina upravičena kriti z že vplačanimi zneski svojo škodo, ostanek se potem izroči interesentu, oziroma njegovemu pravnemu nasledniku brez obresti.

Ako je nastopila zamuda med gradnjo hiše, potem zgubi interesent vse pravice do hiše oziroma stanovanja, kakor tudi do vse litve v hišo. Mestna občina ima pa pravico zahtevati od interesenta tudi izpolnitev pogodbe.

1. Ako se je interesent že vselil v hišo, oziroma v stanovanje, potem izgubi pravico do uporabe hiše, oziroma stanovanja po ve-

ljavnih zakonitih predpisih o najemnih pogodbah po našem o. d. z., pri čemur se smatra, da je plačevati prispevke, ki tu nadomeščajo najemnino, mesečno v naprej.

Končne določbe.

12. Po dogotovitvi zgradbe se napravi končni obračun in je tako najdena vsota merodajna za odplačilo. Interesent ima pravico sodelovati pri obračunu in ugovarjati proti posameznim postavkam.

13. Cela ta akcija se izvrši tako, da mestna občina ne uporabi svote preko dva milijona dinarjev. Interesentom se zaračuna najnižja obrestna mera, po kateri občina sama dobi posojilo.

14. Mestna občina bo otvorila za interese poseben račun v mestnem knjigovodstvu, kjer se vrše vsa plačila.

15. Mestni občinski svet mariborski je dne 5. jan. 1926 ozir. 2. marca 1926 sklenil:

V svrhu pospeševanja privatne gradbene podjetnosti občina ne bo pobirala niti gostiščine, niti vodarine, niti kanalščine, ki bi ji sicer pritokale od stanovanjskih prostorov v takih hišah, za katero bo dano stavbno dovoljenje najkasneje do konca leta 1926 in ki bodo kolavirane do konca leta 1927. Tako oprostitev izreče mestni svet na prošnjo lastnika zgradbe, ki mora biti predložena najkasneje do 1. jan. 1927. Višja uporaba vode se mora plačati pa tudi v takih zgradbah. Ta oprostitev velja za dobo 6 let, računano od dneva, ko bi bile te doklade plačljive.

Celje

»Jutrov »Capitol« je dobil odgovor v zadnjih občinskih sejah okoliške in mestne občine. Posebno pa prve. Izrečno in s poudarkom pa omenjamo, da mislimo pri tem v vsakem oziru le na onega vsiljivca, ki se je hotel s tozadevnim svojim proizvodom ovekovečiti.

»Visoki gostje v Celju. V petek so prišli v Celje s popoldanskim brzovlakom gg. dr. Žerjav, dr. Puc, dr. Lipold in dr. Pivko. Imeli so visoke govore o visoki politiki, kako bi namreč prišli v kombinacijo za razdelitev ministrskih sedežev. Sklepa niso menda napravili nobenega, ker so namreč minuli lepi časi, ko so igrali naši demokrati v Belgradu vlogo slovenskih predstavnikov.

»Svinjski sejem v soboto dne 17. aprila. Dogon 95 prašičev. Cene so bile sledeče: šest tednov stari komad 100 do 125 Din, 7 tednov stari komad 130 do 150 Din, 8 tednov stari komad 280 do 300 Din, 3 mesece stari komad 300 do 350 Din, 5 mesecev stari 360 do 400 Din, 6 mesecev stari komad 500 do 600 Din, 1 leto stari komad 700 do 800 Din. Prodanih je bilo približno ena četrtina na sejem priganih prašičev.

»Lesni trgovci, kateri nalagajo sedaj svoj les na celjski postaji, so precej nevoljni. Vozovna tehnična se je namreč pokvarila in popravljajo jo že preko 10 dni. Vsled tega se mora vsak na tukajšnji postaji naložen les tehtati na drugih postajah, kar povzroča odlašanje se precej stroškov, ako nečisto riskirajo, da jim železniška uprava morebitni odvečni les ne izloži iz vagona kar na kaki tuji postaji, ne da bi bili o tem obveščeni oni, ki so les naložili. V tem slučaju les prav lahko izgine in škodo morajo v tem slučaju trpeti nakladatelji. V desetih dneh se tehnična vendar lahko popravi!

»Umrli je dne 16. t. m. ga. Wamprecht-sammer v starosti 75 let.

»Areletacija tatu. V soboto je bil aretirani policiji že dobro znani tatek Mirko T., katerega je prijelo orožništvo, ker je na Vranskem okradel neko plačilno natakario in izvršil tudi v Celju nekaj tatvin. Aretirani je že pred časom skušal vdreti v poslopje okrajnega glavarstva.

»Glasbena Matica priredi nastop svojih gojencev in gojenc šole 8. maja in ne, kakor je bilo prvotno naznanjeno, dne 2. maja.

»Igrokaz »Deseti brat« se v nedeljo ni vršil, ker se je gledališka uprava preveč bala praznih sedežev, kar je že itak preveč občutila v petek zvečer. To je res čudno, da morajo gledališko upravo pred vsako igro take skrbi. Nam se zdi, da morajo biti neke druge vzroke te malčnosti celjskega občinstva.

»Kolodvorske blaginje se bodo prelozile na ono stran, kjer se sedaj nahaja garderoba in trafika. Novi prostori bodo zračni in odgovarjajo zdravstvenim zahtevam bolj kakor dosedanj, ki so prave luknje. Pri tem pa omenjamo, da bi ono barako, v kateri je sedaj provizorično nastanjen trafika, vendarle lahko kam drugam prestavili, ne ravno na sredo fasade kolodv. poslopja.

»Podporno društvo za revne otroke v Gaberju priredi v nedeljo dne 2. maja ob 2 popoldne v prostori kina v Gaberju javno tombolo s krasnimi glavnimi dobitki in sicer: šivalni stroj, moško kolo, srebrna ura, zlata verižica ter preko 300 manjših dobitkov. Čisti dobiček je namenjen v humanitarne svrhe društva. Karte se dolo v predprijavi v trgovini Joske v Celju na Glavnem trgu.

»Vojaški pregled živine v celjski okoliški občini. Po naredbi ministrstva vojne in mornarice ter odloka komande vojnega okrožja v Celju se vrši letni pregled in popis živine ter prevoznih oziroma prenosnih sredstev. Ta pregled in popis se vrši edino le v svrhu, da se osnuje potrebna evidenca števil in vrste živine ter prevoznih sredstev, nikakor pa ne gre za to, da bi se prebivalstvu odvzela živina in vozovi. V slučaju potrebe sme država zahtevati od prebivalstva živino in vozove le proti provizični odškodnini. Ker so v preteklem času za časa popisa živine mnogi posestniki s pomočjo sosedov prikrili svojo živino ali pa pripeljali k pregledu tujo, slabšo živino, se bo letos strogo gledalo na to, da se krivici izsledijo ter se bo proti njim najstrožje po zakonu postopalo. Vsled tega se pozivajo vsi lastniki konj, volov, mul, da jih prijavijo v času od 19. do 24. aprila 1926 med uradnimi urami v občinski pisarni na Bregu; seboj je primesti tudi rojstne podatke vseh polnoletnih moških družinskih članov. Proti onim, ki bi se temu razglasu ne pokorili, se bo brezobzirno po zakonu postopalo.

Schichtov

način pranja

Namakaj z „Žensko hvalo“, peri z „Jelenjim milom“!

To ne pokvari perila ter ga popolnoma očisti.

Novice iz Amerike

Blagostanje. Amerika le še zasluži svoje ime! »Amer. Slovenec« ima dopis iz Babertona, Ohio, v katerem dopisnik poleg raznih drugih novic poroča, da so se preselili v svoje nove moderne domove zopet štirje Slovenci: M. Mihelčič, J. Kaserman, A. Troha in J. Znidaršič. Par Slovencev si je nabavilo najnovejšo avtomobile. »Sedaj nas je še prav malo« — pravi dopisnik — »ki nimamo mašin; skoro pri vsaki hiši je že.« To je dežela, kjer je tudi navaden zemljan deležen blagostanja!

★ Smrtna kosa. V Bridgeportu, O., je umrl eden prvih tamkajšnjih naseljencev John Koren, star 75 let; pokojnik je bil doma iz Trebč pri Žužemberku. — V Babertonu, O., je umrl Jos. Troha; zapustil je ženo in 6 otrok. — V Indianapolisu, Ind., je umrla Marija Turk, roj. Škrajnar, doma iz škofjanske fare na Dol. Zapustila je moža in dva otroka.

Dopisi

Jirsovci (župnija Sv. Urban pri Ptuj), Pri nas je te dni bil blagoslovljen spominski križ. Znamenje sta dala postaviti Franc in Neža Rejšp v zahvalo, da so se vrnilo srečno iz svetovne vojne njuni štirje sinovi.

Laško. Dopisnik »Jutra« se v svojem žurnalu dne 15. t. m. strošno razburja radi opomina g. dekana, ki je sveril v cerkvi kristjane pred čitanjem brezbožnih listov in knjig. Menda se boji za »množičevine« naročnike demokratskih listov, ki jih kar mrgoli v našem trgu, zlasti na gratis poslano »Domovino«! Mnogo ga skrbe najbrž tudi prihodnje občanske volitve, ki so pa še daleč pred nami. Sicer je pa njegov strah upravičen, kajti slava demokratov pri nas rapidno ponehuje.

Dol. Logatec. Tukajšnji orliški krožek je proslavil 25. marca »Materinski dan« s prav pestrim sporedom. Ker je priprava vzbudila že splošno pozornost in ker so članice še posebno povabile svoje matere, so se te v polnem številu — kakor tudi ostalo občinstvo — udeležile. Pri polni dvorani je otvorila proslavo prekrasna deklamacija »Rosa mystica«, kateri je deklamovalka dala vsebino in pomen s svojimi kretnjami in s zvonom pravilno naraščajočim in padajočim glasom. Preč. gospod župnik je v svojem vsebinsko bogatem govoru orisal pomen slavnostnega dne in nam predložil troljenje in ljubezen materino, da se je marsikateri nehvaležni hčeri nehote prikradla solza v oči. Hvaležni smo mu iz dna srca za prekrasne besede. Sledili sta še dve deklamaciji, posvečeni našim materam, med odmorom pa nas je popeljal v svet glasbe g. Trkman s prekrasnim igranjem na violino. Zopet pa nas je zajela žalost in ljubezen nad hčerko ter nas povedla v večer življenja z »Rudečim sarafanom«. Krasn prizor nas je naravnost očaral. Temu je sledila še krasna dvodejanka »Jurčki« (spisal Leopold Turšč). Izvajala se z velikim zanimanjem, da nas je dovršeni nastop igralcev, pravilna izgovorjava, lepe obleke in nad vse prekrasna oderska scenerija naravnost očarala. — P. M.

Oriavci pri Braslovčah. Duševni očetje novoustanovljenega društva »Zimzelen« pravijo, da niso na svojem obnem zboru delili liberalnih listov, tega pa ne bodo mogli utajiti, da jih berejo. Sicer je pa društvo »Zimzelen« v naši vasi popolnoma nepotreben novorojenček, kateremu prorokujejo rojenice prav kratko življenje. Je prišlo in bo šlo. Prav domovimo, če bo stal »Zimzelen« v Lebarjevi hiši še čez zimo zelen. Krščansko misleči fantje in dekleta naše vasi se z »Zimzelenom« ne bodo krtili.

Mavčiče. Iz katoliške cerkve v pravoslavje je prestopil inženier Neško Verhune, doma iz Praš pri Mavčičah. Njegov brat Franc Verhune je pa izstopil že l. 1923.

Cerkveni vestnik

Romanje na Trsat.

Katoliško prosvetno društvo na Homen, p. Radomlje, priredi v soboto 29. maja t. l. romanje k staroslavni Materi božji na Trsat pri Sušaku (Reki). S tem romanjem bo združen tudi izlet na Jadransko morje. Na tem potovanju bomo spoznali lep del naše domovine. Peljali se bomo od Ljubljane (Kamnika) po dolenski progi preko Novega mesta, Bele krajine na Karlovec in potem skozi gozdni Gorški Kotar, imenovan »Hrvatska Švica«, na Sušak. Od tu gremo na Trsat, ki se dviga takoj nad Sušakom. S Trsata je krasen razgled na Reko, Opatijo, Lovrano, na kraje, ki so jih nam ugrabili Italijani, na otok Krk in na divno naše morje. Iz Ljubljane (Kamnika) pojdemo v soboto 29. maja t. l. popoldne, tako da pridemo na Sušak v nedeljo 30. maja zjutraj zgodaj. Romarji bodo lahko vstopili na vseh postajah od Kamnika. Ljubljane do

Melike. Nedeljo popoldne porabimo čas, da molimo, prepavamo v romarski cerkvi, da prejmemo sv. zakramente, smo pri pridigi in sv. mašah. Popoldne pa vsi romarji napravimo izlet na Jadransko morje, Paroplovna družba »D. d. Jadranska Plovdba« nam bo dala na razpolago poseben parnik. Izlet se bo mogel vršiti iz Sušaka proti istrski obali mimo Reke, Lovrane, Maščenice ali pa ob domači obali mimo Kraljevice, Crikvenice in Novoga. Iz Sušaka se vrnemo v nedeljo 30. maja t. l. zvečer, da pridemo v ponedeljek zjutraj v Ljubljano. Kat. prosv. društvo na Homen je storilo potrebne korake, da se dobi poseben vlak in poseben parnik ter polovična vožnja na vlaku. Kdor se želi udeležiti romanja, naj se javi na naslov: Kat. prosvetno društvo na Homen, p. Radomlje. Denarja za enkrat ni treba pošiljati, nampak samo imena prijavljencev, pri skupnih prijavah zadostuje samo število prijavljencev ter naslov tistega, s katerim imamo občevariti. Označiti je treba vstopno postajo. Prav je, ako se pove, koliko je med udeleženci pevcev in kakšen glas pojo. Ko prejmemo nimen in število prijavljencev, pošljemo položnice in vsa nadaljnja navodila. Čas pripravljanja traja do 10. maja t. l., na poznejše pripravitve se ne bomo mogli ozirati.

Notranja kongregacija gospodičen pri Uršulinah v Ljubljani naznanja svojim članicam, da so duhovne vaje prelazne od 21. 4. na 17. 5. ter je vsled tega redni shod v nedeljo 25. aprila ob pol 3 popoldne.

Gradimo STADION

- kupujemo srečke!

Naznanila

Pevski zbor slovenskega učitelstva je imel v soboto 10. t. m. ob 3 popoldne svoj prvi občni zbor, na katerem je bil sprejet društveni poslovnik, ki ureja v glavnem razmerje zbora do »Društva učiteljev glasbe« in narobe. V zbor je bilo sprejetih 100 članov in članice. Pri volitvi je bil izvoljen za načelnika g. Marko Bajuk, za namestnika pa g. Vilko Jurko. Za odbornike in odbornice so bili izvoljeni gg. Dekleva Nina, Rak Zora, Primožič Ivan, Sežun Andro, Zupančič Drago, Dermelj Mirko; za namestnike pa gg. Cepuder Ljuba, Golob Adela, Grčar Tit; za računsko preglednike gg. Brnobič Josip in Knez Rudolf. Novi člani se lahko prikladijo in naznanijo bivališče, da jim bomo mogli poslati obvestila za prihodnji tečaj. Prikladijo zbiratov. Mirko Dermelj, strok. učitelj v Ljubljani, Gluhonemnica. Vabijo se posebno tenoristi k pristopu v pevski zbor.

Služba za organista in cerkvenika se razpisuje. Organist ima v denarju letnih 3000 Din in prosto stanovanje. Kot cerkvenik poleg uradnih dohodkov še zemljišče za dve kravi. Prošnje na župni urad v Mavčičah pošta Smlednik.

Sejem v Škofji Loki. V soboto dne 24. t. m. na dan sv. Jurja se vrši vsakoletni pomladanski sejem. Vabite se živinorejci, da prženete svojo živino na sejem, kajti kupec bo dovolj. Semeni sv. Jederti je pokazal, da se tudi v Škofji Loki lahko in dobro proda živina. Vabite se kupec in mesarji.

Podružnica Jugoslovanske Matice za Brežice in okolico naznanja, da se vrši VI. redni občni zbor iste dne 24. aprila t. l. ob 20 v gostilni Štirn v Brežicah. Dolžnost vseh članov in članic je, da se občnega zbora udeležijo.

Zadruga krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani opozarja svoje zadrugnike, da se vrši zadrugi zbor v nedeljo dne 25. t. m. ob 9 popoldne v stekleni dvorani hotela Union v Ljubljani. Načelstvo prosi za polnoštevilno udeležbo.

Poštni dom. Pripravljalni odbor zadruge »Poštni dom« razpošilja te dni vsem slovenskim poštnim uslužbencem poziv, s katerim jih vabi na vpis v zadrugo. Naj ne bo nobenega poštnega uradnika in služabnika v Sloveniji, ki bi ne podpisal vsaj enega deleža in vrnil pristopne izjave, ki je priložena pozivu.

Občni zbor Zveze poštne organizacij za Slovenijo bo v nedeljo dne 2. maja 1928 ob 14. uri v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Spored: 1. Nagovor in poročilo predsednika. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajniško poročilo. 4. Poročilo revizorjev računov in absolutorij. 5. Načelna razprava o izpremembi pravil. 6. Volitve predsednika. 7. Volitev i. in 2. tajnika. 8. Volitev dveh preglednikov in namestnika. 9. Predlogi in vprašanja.

Vsak somišljenik S. L. S. naj stori svojo strankarsko dolžnost in daruje za Ljudski sklad S. L. S.

Kulturni pregled

Koncert Pevske zveze.

V nedeljo dne 18. aprila je bil v Unionu koncert Pevske zveze kot proslava petletnice te delavne organizacije, v kateri je včlanjenih ogromno število pevskih zborov iz vse Slovenije. Koncert je bil manifestacija, bil vzgojnega in velikega boderilnega pomena, pa tudi do neke mere plemenitizirajoča, kakršna more dvigati ambicije in delo. Kot tak je pokazal dosegljave petih pevskih okrožij iz dežele te glasbenega društva »Ljubljane«; sodelovalo je pri njem več sto pevcev in pevk.

Koncert je otvorilo radovljiško okrožje pod vodstvom Premrlovega učenca Avg. Fabjana, ki je izvajalo Premrlov mešani zbor »V Korotan« in znano F. Juvančev »Na gorci«. Moški part je bil močnejše zasaden kakor ženski, intonacija malone brezhibna, pevovodja je dinamično skladbe precej obdelal in skrbel tudi za izraz; če bi se v nadaljnjih vajah glasovne skupine še bolj izenačile in ugledile ter bi dirigent še nekoliko drznejše agogično interpretiral, bi rekli, da je zbor dosegel za podedeželsko merilo nadpovprečno stopnjo. — Za radovljiškimi je nastopilo šmartinsko okrožje s pevovodjo Al. Rozmanom, ki je takisto Premrlov učenec. Izvajalo je E. Adamičev mešani zbor »Če ti ne boš moj« in Fr. Jordanov »Sošic«. »Sošic« je bila ritmično prepričevalno, petja je bila s pogumom, Adamičeva pa je intonacijski delala zlasti moškimi velikimi težavami. Nesigurnost tega zbora gre gotovo tudi na rovaš dejstvu, da je velika večina pevcev sploh prvič nastopila, prva točka je bila pri vseh bojazljivo dana, druga boljše, pa še v Ljubljani, pred tolikimi strogimi ušesi; toda gotovo se je zbor pri izkušnjah vse drugače postavil. Dirigent naj pazi na izgovarjavo bolj in naj vzgoji svojim ljudem trden posluš z vajami, sicer pa se je glede izraznosti trudil. Za šmartinskim je nastopilo kamniško okrožje pod vodstvom I. Primožiča. Peto je znano melodično »Tone solnce« in markantno Premrlovo »Zdravico«. G. Primožič je obe skladbi zelo podrobno dinamično obdelal, skoraj bi rekli vzorno, da so nekoliko motili še vedno premalo izenačeni glasovi in so alti v »Tone solnce« malo kazili čisto intonacijo; druga pesem, »Zdravica«, pa je bila v prepričevalnem tempu točno. — Kranjsko okrožje je pod vodstvom C. Mohorja pelo A. Foersterjevo »Naše gore«. Ta v svojem okvirju precej težka skladba je glasbeno hvaležna po svoji učinkovitosti plastični izpeljavi, tudi čisto sodobno mislečemu je mogla nuditi užitek, da si je zahtevala od dirigenta umno razčlenjene gradbe in gibke dinamike. Zal smo si želeli čuti to skladbo iz rok večjega umetnika in eksaktnijejšega pevovodje. Zbor je bil videti še premalo uvečban za svojo nalogo, paziti bo moral v bodočnosti za točnejšo izgovarjavo, za vestno dinamiko, za intonacijsko gotovost, dirigent naj se poglobi v izraz in agogiko, — ki podajanje take skladbe tako očitno zahteva. — Vzor vsem nastopivšim zborom na tem koncertu je moglo biti petje pevskega zbora »Ljubljane« pod vodstvom A. Dolinarja. Odpel je A. Foersterjevo »Ljubico«, slavnostno skladbo še z Dunaja devetdesetih let (škoda te muzike na tako literarno slab tekst!); slučaj je hotel, da se je izvajala baš ko je nje avtor ležal na mrtvaškem odru. Čast njegovega spomenu in delu! Toda še bo živel Foerster, ni še umrl, njegov duh živi še v njegovih

učencih, ki jih je vzgojil skoraj par generacij. Kreacije »Ljubljane« na tem koncertu, ga nemara ne bi bilo sram. Za oboelim dr. Kimovcem je zbor dobil v roke agilni A. Dolinar. Mislili smo, da je bolj teoretik kakor dirigent, pa je pokazal prav presenetljive zmožnosti. Podrobno, cizelersko delo v zboru, ki ga je dr. Kimovec pokazal lani na novinarskem koncertu, je Dolinar z vso intenzivnostjo nadaljeval in društvo je odločno stopilo v krog najbolj ambicioznih vokalnih društev v Ljubljani. Dolinar je skrbel za zboru zunanjo obdelavo skladbe in je v izraznem oziru izžgal vse njeno bogastvo na logičen način, v zboru vsem Zvezinim zborom, ki naj se tu uče, kako odmerjati dinamično razmerje one skupine zbora, ki ima nositi kantileno napram ostalim, ki spremljajo, tu naj se uče smiselnih menjav hitrice in agogičnega zaleta, vokalizacije itd. Pa tudi dirigenti so imeli od Dolinarja veliko vzroka in prilike koristiti si. Kot drugo pesem je pela »Ljubljana« Kimovčeva »Ti boš pa doma ostala«, nakar je nastopilo ljubljansko okrožje pod vodstvom prof. M. Bajuka, ki je pelo V. Vodopivčev »Večer na Adriji« žal, izrazno precej plitvo in stilno zaostalo skladbo ter Premrlov navdušeni »Z glasnim šumom«. Zbor se je postavil v dobri formi, pa je njega dosegel zaostajal za onim »Ljubljane« v zunanji eksaktnosti in notranjem ognju, kar je razumljivo: bil je pač za to priliko sestavljen in je imel malo skupnihkušenj, kar gre na rovaš razmeram. Končno so združeni zbori — bilo je to impozantno število pevskih moči, ki bi si jih želeli še večkrat videti združene v umetniškem delu — pod vodstvom agilnega ni vseživjučega predsednika in duše »Pevske zveze«, M. Bajuka, ki mu gre nemara največ hvale za to, da je prišlo do take koristne prireditve, — peli v moškem zboru Gerbičev »Slovanski brode«, v ženskem zboru s klavirjem Premrlovi »Rože za Marijo« in oni »Jezus je majhene«, ki se danes povsod poje, ko je po svoji navni pristnosti zavzel vsa srca, v mešanem zboru pa Premrlov »Raj«. Gerbičev »Bode« spominja na neko znano Hajdrihovo pesem v kompoziciji in izrazu, pa celo v motivih, zato naj bi bil nemara zbor rajši kaj boljše nastudiral za to priliko, morda vsaj kaj sodobnejšega. Moški zbor je kazal preveliko v basih in razmeroma šibke prve tenorje, ki so danes vsesplošno redka prikazen, pel je malo leseno, tako da so ženske v Premrlovih skladbah s klavirjem pokazale več finoče in gibkosti. Pri klavirju je sedel G. Brnobič, ki je skladbi žal, preintimno spremljal, silni zbor je spremljavo skoraj udušil, kar je bilo skladbam v škodo, kakaj pedalska kontrapunktična linija v spremljavi tvori tu vokalni liniji brezpotno potrebi protitež. Koncert je zaključila Premrlova »Raj« za mešani zbor, ki je bila ritmično pogumno in še celo intonacijski dosti sigurno, da si je težka.

Koncert je bil petletnice vredna manifestacija bolj morda kakor visokoambiciozna produkcija. »Zvezic« iskreno čestitamo k jubileju, kakršnih ji želimo še obilo; naj vztrajno in žilavo sledi svojemu cilju: naj se dvigne slovensko petje na višino, ki nas bo povzdignilo v očiščen svet. Toda eno naj ji priporočimo: umetniško vzgojo dirigentov, temeljite vokalne studije in zlasti naj se učinkuje na pevce in dirigente v bolj sodobnem smislu.

V.

Vera in kultura

Katoliška cerkev v Severni Ameriki.

V letošnjem marčevem zvezku znane izvrstne katoliške revije »Stimmen der Zeit« priobčuje jezuit W. Parsons članek, ki podaja izredno jasno in objektivno sliko verskih razmer v Združenih državah Severne Amerike in v tem okviru položaj katoliške cerkve. Iz članka posnemamo glavne poteze.

P. Parsons ugotavlja predvsem dve, kar se zdi na prvi pogled protislovno, je pa vendar čisto dejstvo: Združene države so po pretežni večini svoja prebivalstva protestantska dežela, toda politična miselnost in teorije so pa v temelju katoliške in razvoj katoliške cerkve v Uniji je tako izreden, da spada med najveličastnejša poglavja katoliške zgodovine. Da nam bo to jasno, je treba, da se najprej seznanimo s položajem glavne vere v Uniji: protestantizmom.

Ze površen pogled nas prepriča, da se je največji del protestantov svoji cerkvi popolnoma odtujil in od nje odpadel; protestantske cerkve so ob nedeljah malone prazne in tisk je po ogromni večini veri neprijazen. Protestantske cerkve same so v sebi razklane na moderniste in fundamentaliste; prvi zamestajo temeljne krščanske resnice o božanstvu Kristusovem in bivanju transcendentnega vsemočnega Boga, drugi se krčevito drže mrtve črke v sv. pismu. Ortodoksni stalno nazadujejo, kar ni čudno, ker nimajo logičnega čimena za svoj avtoritetni princip — saj so odklonili učno oblast cerkve. Liberalizem ima med protestanti veliko moč. Protiversko gibanje je med njimi silno razvito, kar pričata dnevni tisk in literatura.

Kljub temu pa ima ortodoksna misel in njen puritanski kodeks še veliko pristašev. Njen najodličnejši zastopnik je bil W. J. Bryan, ki je nedavno umrl. Ima zelo vplivne voditelje in organizacije, predvsem Anti-Saloon-League ali Zvezo proti alkoholu, Metodistično zvezo za zmernost, prepoved alkohola in javno npravnost, ki jim treba priznati, da vodijo trdovraten boj proti izrastkom javnega življenja. Iz naračja teh družb je izšel Ku-Klux-Klan. — Tretja struja v protestantskih cerkvah, ki pa ni tako močnega, zastopa neko vrsto socialnega krščanstva. Njeni pristaši ne iščejo politične moči, se ne poslužujejo nasilja, puščajo svobodo v nauku, ne goje nikakega pobožništva, maryač delajo samo za blaginjo človeštva, posebno tostransko, kot glavno svrbo krščanstva. Njihova najmočnejša organizacija je Federal Council »vernouameriških cerkva«.

Vpoštevati je treba, da je vse protestantsko šolstvo, ki je državno, duševno nevtravno, to je brez verskega pouka; verski pouk je k večjemu uveden na nedeljskih šolah. Naravna posledica tega je popolna ravnodušnost nasproti veri.

Zanimivo je, kar piše Parsons o Ku-Klux-Klanu. Program te organizacije zahteva »bela, pravno, protestantsko, nordijsko Ameriko«. Zato se KKK bori proti zamorcem in žoltemu plemenu, proti katoliški cerkvi in proti doseljevanju južnih Američanov in južnih Evropejcev. Javni voditelji te organizacije so skoraj vedno možje temne preteklosti, ki se poslužujejo organizacije v zasebne in politične svrhe. Toda prava gonilna sila celega gibanja je skupina protestantskih duhovnikov, katerih eni skušajo na ta način množico zopet pridobiti za cerkev, drugi pa hočejo doseči vpliv na državo. Po pravici se imenuje Klan »sveta roka metodistične cerkve«. Organizacija je v nekaterih državah tudi politično vsemočna, toda na zvezno politiko nima prav nobenega vpliva.

Kakor smo že omenili, so vse ameriške državne šole, od osnovnih do vseučilišč, versko nevtralne, to je brez verskega pouka. Profesorji so po večini materialisti, ateisti, agnostiki in oni so, ki dajejo šolam duha. Ni čuda, da so protestanti v zadnjem času prestrašeni spoznali, da je večina njihovih pridigarjev praktično nevarna odnosno modernistična. Hoteli so obrniti razvoj v drugo smer, nakar so metodisti takoj prešli v ofenzivo; tajili so razne temeljne krščanske resnice, med drugim celo božanstvo Kristusovo, in delali posebno propagando z razvojnjo teorijo, ki po njihovem izpodbija bivanje vsemočnega Boga. Iz tal tega boja med modernisti in ortodoksni protestanti je zrastel lani znani proces o darvinizmu v Daytonu, ki je dvignil v svetu toliko prahu, ker ljudje niso poznali njegovega ozadja.

Boj med modernisti in ortodoksni protestanti, v katerem je pretežna večina inteligence s celim svojim tiskom na strani modernistov, je imel neposredno to dobro posledico, da se je izredno poživilo splošno zanimanje za vero in verska vprašanja.

Zadnji čas so dvignili ortodoksni protestanti in posebno Klanovci dve zahtevi, tičoč se šolstva: v zveznem ministrstvu naj se ustanovi naučni oddelek in sklene naj se zakon, po katerem bo državna šola obvezna za vse otroke brez razlike. Obe zahtevi v živo zadevata katoličane, h katerim s tem prehajamo.

Prvotno so bili v Združenih državah večinoma vsi naučni zavodi v rokah raznih ver-

skih družb. Tudi katoličani so začeli ustanavljati lastne osnovne, srednje in visoke šole. Ustava zajamčuje pravico do takih ustanov. Sredi minolega stoletja se je razvil sistem javnih šol pod nadzorstvom krajevnih oblasti in države. Ta sistem se je močno razvil in danes je po vseh 48 državah razpredena gosta mreža javnih šol vseh vrst. Vendar pa zvezna vlada nima nobenega zakonitega vpliva na šolstvo, izvzemši pravico opominjanja, ki jo izvršuje po posebnem odloku v notranjem ministrstvu. Šola v Združenih državah je bila doslej svobodna, kar je bilo v veliko korist posebno katoličanov.

To svobodnost ogrožajo sedaj protestanti s svojo zahtevo po vzakonenju obveznosti državnih šol za vse otroke. Tak zakon bi uničil katoliško šolstvo, zato so katoličani vsi edini v boju proti njemu. V oregonskem državnem zboru, kjer imajo Klanovci večino, je bil tostvarni zakonski načrt sprejet leta 1924. Takoj sta vložili vzklik dve zasebni šoli: ena katoliška in ena protestantska. Sklicevali sta se na to, da je tak zakon protiustaven. Najvišje sodišče v Oregonu je zavzelo isto stališče in izreklo, da je zakon protiustaven. Klanovci so nato apelirali na najvišje zvezno sodišče, ki je meseca junija 1925 izdalo razsodbo, s katero je vse take zakone označilo kot nezdržljive z ustavo. To je bila ena največjih zmag, ki so jo katoličani v boju za svoje svobodščine kdaj izvajali. Katoliški pravni zastopniki so svoja izvajanja opirali na stališče, da je pravica staršev do odločanja v vzgoji otrok naravna in neodtujljiva, da ima prednost pred državo in da jo tudi ustava Združenih držav zajamčuje. To načelo je s svojo razsodbo formalno in izrečno uveljavilo tudi najvišje zvezno sodišče.

Glede druge zahteve prostozidarjev in protestantov, da naj se namreč pri zvezni vladi ustanovi naučni oddelek, mnenja med katoličani še niso edina. Nekateri so mnenja, da ta zahteva ni nesprejemljiva; je pa to gotovo le prvi korak, da se vsem 48 zveznim državam odvzame nadzorstvo nad šolami in centralizira v Washingtonu. Boj za svobodno šolo se je začel in ni nobenega dvoma, da bodo katoličani v tem boju vztrajali in končno tudi zmagali kakor še vseh doslej.

Ze uvodoma smo ugotovili, da je politična tradicija v Združenih državah, torej v pretežno protestantski in nereligiozni deželi, skoraj popolnoma katoliška. Od kod to? Parsons piše: Ustanovitelji ameriške republike so zastopali iste nazore o državi kakor stranč angleških in ameriških Whigov v 18. stoletju; le-ta pa je svoje nazore črpala predvsem iz Suarez in Bellarmine. Suarez pa popolnoma soglaša s Tomažem Akvinskim, kakor je izčrpno dokazal prof. O'Rahilly (Studies, Dublin, dec. 1917, marec 1918 in marec 1920).

Temu temeljnemu nazoru so se kasneje vsekakor pridružile še neke druge ideje francoske revolucije, ki so jih prinesli v Ameriko Jefferson in drugi. Iz teh nesoglasnih tradicij si moremo razlagati nasprotujoče si izjave in dejanja ameriških državnikov, ki se nevede naslanjajo enkrat na to enkrat na drugo tradicijo. A najvišje zvezno sodišče, ki je katoličanom že tolikokrat pomoglo do zmage, je prvotno državno teorijo praktično ohranilo neizpremenjeno. Med člani tega sodišča je skoraj zmerom kak katoličan in dvakrat že je imelo katoličana za načelnika. Katoličani se bodo vedno borili za ohranitev ustave, ki je dejansko najjačje jamstvo za svobodo cerkve in eden glavnih vzrokov, da so katoličani v Združenih državah tako napredovali.

Pred 50 leti so šteli katoličani v Združenih državah samo 5.800.000 duš. Danes je samo takih katoličanov, ki redno obiskujejo službo božjo, 18.650.000. Za te vernike je bilo treba najprej zgraditi cerkve, katerih je danes v Združenih državah 17.284. Nato so se katoličani lotili šolstva za katoliško dečo. Danes je v Združenih državah 7244 farnih šol in v vsaki večji škofiji otvorijo vsako leto po 10 do 15 novih. Katoliško šolstvo je popolnoma sistematično izgrajeno in šteje poleg ljudskih šol 646 srednjih šol, 115 kolegijev in 16 katoliških univerz. Izračunali so, da žrtvujejo katoličani za šolstvo vsako leto 75.000.000 dolarjev, pri čemer se ne sme pozabiti, da nosijo svoj sorazmerni del tudi za drž. šole.

Ameriške katoličane sploh odlikuje praktično krščanstvo; z veliko vno obiskujejo službo božjo in prejemajo sv. zakramente — tako moški kakor ženske. Vztrajno stremijo za tem, da se vera ohrani in utrdi in da katoličani na vseh poljih napredujejo in uspešno tekmujejo z ostalim prebivalstvom. Njih organizacije so številne in močnejše: Šolska organizacija Catholic Educational Association, Kolumbovi vitezi, ki štejejo 750.000 članov, poleg tega mnogoštevilna, vzorno delujoča karitativna in druga društva. Najvažnejši katoliški forum v Združenih državah je predsedstvo National Catholic Welfare Conference, obsegajoče kardinale in škofo Združenih držav. Tu so odseki za pouk, zakonodajo, tisk, socialno delo itd., kar se vse vodi in nadzoruje s tega mesta, ne da bi se pri tem omejevala potrebna samostojnost posameznih škofij. V tiskovnem oddelku je urejena poročevalska služba, ki preskrbuje s poročili nad 80 nedeljskih listov.

Med najvažnejše probleme katoliške cerkve v Združenih državah spada dušno pastirstvo med katoliškimi doseljenci. Tu se prav posebno čuti pomanjkanje duhovnikov, da si

so duhovski poklici v Ameriki zelo številni. Drug važen problem je višje in visoko šolstvo. Dasi je že toliko katoliških zavodov, vendar že davno ne zadostujejo za vse katoliško dijaštvo. Tačas je 73.000 katoliških mladeničev in mladenk, ki obiskujejo višje šole, a od teh je na katoliških zavodih le 36.000, ostali morajo obiskovati druge univerze in kolegije, na katerih veje katolištvu sovražen duh. Ta problem se ne da rešiti čez noč. Zaenkrat si pomagajo katoličani tako, da ustanavljajo na nekatoliških zavodih tako imenovane Newmann-klube, ki skrbijo za verski pouk katoliškega dijaštva; pečajo se z načrtom, da bi ti katoliški klubi postali del univerz ter bi prirejali tečaje, temeljem katerih bi potem slušatelji na univerzi promovirali. Vendar so mnogi proti tem načrtom, ker je ločitev intelektualne in verske izobrazbe nevarna stvar.

Tako tedaj žive in snujejo katoličani v Združenih državah. V mnogočem nam morejo biti učitelji in vzpodbuditelji.

Socialni vestnik

DRŽAVNO ZAVETIŠČE V MARIBORU.

Radi znamenite in velike železniške delavnice ter kurilnice je bil Maribor že od nekdaj važno železniško oporišče. Živahen železniški promet ter popravila vagonov in lokomotiv v delavnicah so privabila v Maribor zelo veliko železniškega osebja. Ker je število železničarjev vedno bolj rastlo, se je pobričalo vodstvo takratne Južne železnice za cenejša in udobna stanovanja, pred vsem onih železničarjev, ki so bili zaposleni v kurilnici ter delavnicah. Od delavnic pa do nekdanje kadetnice so bile zgrajene od l. 1871. naprej prtilične ter enonadstropne stanovanjske hišice, obdane z vrtovi za zelenjavo. Ta železničarska naselbina je znana v Mariboru pod imenom »Kolonija«.

Železničarji so tudi navadno tako srečni, da so njihovi družine blagoslovljene z otroci. In ravno železničarski starši, ki čuvajo več otrok, nimajo časa, da bi žrtvovali po cele dneve vzgoji svoje dece. Oče mora zgodaj v službo, mati se mora ukvarjati s kuho, šivanjem, pranjem ter obdelavo vrta in res ne utegne spremljati ves dan otroke vzgoje, zabave in poduka.

To zaposlenost železničarskih staršev je uvidela uprava Južne železnice in postavila leta 1871. v Koloniji zavetišče, ki se imenuje sedaj po prevzetju južne železnice v državne roke »Državno zavetišče«.

Zavetišče je prav lična enonadstropna stavba blizu kadetnice, ki ima prostorno dvorišče in mičen vrtič za zelenjavo. Namen tega zavetišča je: skrbeti za vzgojo železničarskih otrok, katerih starši so tolikanj zaposleni, da se ne morejo posvetiti popolni vzgoji svoje dece. Kmalu, ko železničarski otrok iz Kolonije skobaca na noge in začne govoriti, ga vpišejo starši v zaščito, kamor zahaja otrok zjutraj in je tamkaj pod nadzorstvom do poldne. Ti majhni otroci se v dveh učnih sobah igrajo, ukvarjajo z raznimi ročnimi deli, pojejo, se učijo raznih deklamacij itd. Kratko in malo: za te malčke je zavetišče priprava za šolo. Ako je otrok v zavetišču, se ni treba materi brigati zanj vse predpoldne, ker je v zavodu vsestransko mnogo boljše poskrbljeno, kakor bi bil doma. Ko je dosegel mali kolonist enkrat sedmo leto, gre v ljudsko šolo, a popoldne po po končanem pouku pride v zavetišče, kjer v udobni sobi pod nadzorstvom izgotavlja v šoli mu naložene naloge, se uči in po končani in izpolnjeni dolžnosti tudi zabava. Kolonist-šolar poseja zavetišče, dokler ne konča osnovne šole in se loti kakega poklica.

V zavetišču ne pošiljajo svojih otrok samo delavci in nižji železničarji, ampak tudi gajvišji uradniki, ker je vzgoja v zavetišču prvovrstna in boljša nego doma v družini.

Zavetišče, v katerem se odgaja dnevno 100—124 otrok, oskrbujejo že od početka mariborske šolske sestre. Navadno je na zavodu zaposlenih 4—5 sester, ki tako rekoč za »božji lone« opravljajo najtežavnejše in najbolj odgovorno delo: odgojo otroka od tretjega do 14. tega leta. Z delovanjem zavetišča je bila vedno nadvse zadovoljna Južna železnica in je tudi sedaj državna. Gotovo ni nobenega odraslega, ki je bil v mladosti v zavetišču, ki se ne bi spomnil nazaj na ta leta s hvaležnostjo. Čč. sestre, ki vodijo zavod, so visoko čislane v vsej koloniji in ni slišati nikdar kake kritike nad požitvovnim in blagoslova polnim delovanjem teh vzgojiteljic zapuščene železničarske dece, ki bi bila brez njih izročena populicnemu pobalinsivu. Č. prednica zavetišča, sestra Alkantara, deluje na zavodu celih 25 let in je vzgojna mati vseh že danes odraslih kolonistov.

Zavetišče vzdržuje sedaj država, ki je pa, kakor znano, velik skopuh in radi tega so tudi državni prispevki zelo pišli. Da je zavetišče kljub temu vsestransko na višku, gre zahvala č. prednici Alkantari, ki ima poleg drugih talentov tudi tega, da zna najti pri radodarnih in usmiljenih srih milodare za zaupane jej molček in šolarje. Državno zavetišče je za mariborsko kolonijo kraj prave krščanske vzgoje otrok, ki bi bili brez tega zavoda kakor otročad, katero nam je opisal pisatelj Milčinski v povesti »Ptiki brez gnezda«.

Želimo, da bi vodstvo drž. železnice temu zavodu izkazovalo večjo denarno pomoč nego to doslej.

Gospodarstvo

Aviatika v Rusiji.

Lani je obratovalo na ozemlju cele Rusije 8 zračnih prog. Središče zračnega prometa so bila: Moskva, Harkov in Baku. Z inozemstvom je bila Rusija zvezana potom zračnega prometa z Nemčijo in Perzijo. Dolžina vseh prog znaša 8.000 km. Promet izkazuje sledeče rezultate: 14.000 potnikov, 8.000 kg prtljage in pošte in to na preleteni progi 1.200.000 km. V celem letu se je pripetila ena sama nesreča, pri kateri sta bila samo 2 potnika ranjena, umrl pa ni nobeden.

Promet opravljajo 3 družbe: »Dobrolet« t. j. ruska družba prostovoljne zrakoplovbe, ki opravlja predvsem notranji promet; »Deruluf« t. j. nemško-ruska zrakoplovna družba, ki vzdržuje linijo Berlin—Königsberg—Smolensk—Kovno—Moskva (lani samo Moskva—Königsberg). Vožnja traja od Berlina do Moskve 15 ur. Cena je Königsberg—Moskva 210 mark (2800 Din). in »Ukroosduhput« t. j. ukrajinska delniška družba za zračni promet, ki opravlja promet v Ukrajini in zvezo z ostalo Rusijo.

Promet opravljajo aeroplani tipa »Junkers«. Na ostalih linijah se začne redno obratovanje 1. maja letos.

Sovjetska Rusija pripravlja letos več velikih potovanj v inozemstvo. Predlanskim so leteli preko Hindukša v Kabul; lani so leteli po ogromni poti: Moskva—Peking—Tokio čez Sibirijo in mongolsko puščavo Gobi. Letos bodo leteli po liniji: Moskva—Königsberg—Pariz—Rim—Dunaj—Praga—Varšava—Moskva. Dolžina te proge je 7.150 km. Za to svrhu bodo rabili kovinski aparat s o v j e t s k e konstrukcije tipa »Ante«, ki je zgrajen po projektu ruskega konstruktora Topoljeva, ki je dosedaj konstruiral glavne tipe aeroplanov rdeče armade. Pilot bo Gromov, znani udeleženec na zračni progi Moskva—Peking—Tokio.

Druga proga je Moskva—Berlin—Frankfurt in nazaj (ca. 6.000 km). Aparat je posebnih oblike ima motor 260 HP, nosi 800 kg bencina in more leteti do višine 3.500 m. Zgrajen je po načrtu inženjerjev prejšnje moskovske tvornice »Dux«.

Dva aparata bosta šla v Angoro in Teheran, to sta dva Junkersova biplana tipa P. I., ki pa sta popolnoma zgrajena v Rusiji. Prva pot meri 3.740 km, druga 6.200 km.

Ti poleti so povsem propagandnega značaja in bodo ti 4 leti znašali skupno nad 23.000 km zračne proge.

Dividenda TPD. V pariških finančnih krogih se je raznesla prejšnji teden vest, da bo Trboveljska premogokopna družba plačala za lansko leto 60 dinarjev dividende. Proti koncu tedna se je to demantiralo in dividenda bo ostala 30 dinarjev, kakor za leto 1924. Če so mogli pariški finančniki priti do vesti o dividendi 60 Din na podlagi poročil o poslovanju TPD, kaže to, da Trboveljski ne gre tako slabo, da bi njeno finančno stanje opravičevalo omejevanje v obratovanju.

Indeks cen v marcu 1926. Iz belgajskega tednika »Privredni pregled« posnemamo, da je znašal indeks cen v veletrgovini v mesecu marcu 1926 1592 (napram 1556 v februarju) in napram 1596 v januarju 1926 (1913: 100). Indeks je torej narasel za 36 točk ali za 2,2 odstotka. Po skupinah je bil indeks (1913: 100): v oklepaju podatki za februar in januar: poljedelski produkti (1871 (1877, 1490), živina in produkti (1651 (1548, 1615), sadje in produkti (1538 (1598, 1533), gradbeni material (1907 (1751, 1751), kolonijalno blago (1359 (1366, 1363) in industrijski produkti (1718 (1758, 1823).

Izvoz kartona iz naše države je znašal lani 1051 ton napram 760 tonam v letu 1924. Lani je šel ves karton v Italijo kakor tudi predlanskem. Stanje prog in voznega parka v naši državi. V naši državi imamo 9143 km železniških prog. Od tega odpade na ozkotirne železnice (76 cm) 1768 kilometrov, na ozkotirne železnice (60 cm), 508 km. Vozni park je sledeč: 2002 lokomotivi za normalnotirne železnice, 695 lokomotiv za ozkotirne železnice (76 cm) in 181 lokomotiv za ozkotirne železnice (60 cm); za obratovanje je sposobnih 1188, oz. 360, oz. 70; v popravilu 481, 36 in 89, neuporabnih je 39, 9 in 4. Potniških vagonov je bilo za normalni tir 2878 (uporabnih 1640, v popravilu 414, 796 jih čaka na popravilo in 208 je neuporabnih). Na ozkotirnih progah (76 cm) je 476 vagonov (uporabnih 369, v popravilu 78, na popravilo jih čaka 19), na ozkotirnih (60 cm) pa 57 vagonov (uporabnih 46, v popravilu 6, 5 pa jih čaka na popravilo). Število tovornih vagonov na normalnotirnih progah znaša 44.810 (29.594 uporabnih, 2120 v popravilu, 10.518 jih čaka na popravilo, 2578 neuporabnih), na ozkotirnih progah (76 cm) 7856 vagonov (6317 v obratu, 532 jih popravljajo, 996 čaka na popravilo, neuporabnih je 11), na ozkotirnih progah (60 cm), skupaj 692 (383, oz. 75, oz. 145, oz. 50). Če bi hoteli imeti naš vozni park kompleten za vse potrebe, bi potrebovali še 207 lokomotiv, 807 potniških in 12.724 tovornih vagonov.

Obilica razpoložljivega kapitala v Združenih državah severne Amerike. Vlada Združenih držav je predložila meseca marca v podpis dolgoročno posojilo v znesku 500 milijonov dolarjev (23 in pol milijarde dinarjev), po emisijemskemu kursu 100,5 odstotka in s samo 3 in trideset odstotnim obrestovanjem. Če prav je bil emisijski kurs zelo nepovolen, obrestovanje pa še slabše, je bilo po preteku štirih dni podpisanih že 600 milijonov dolarjev, tako da se je moralo podpisovanje predčasno zaključiti. To posojilo predstavlja torej najcenejši povojno posojilo, obenem nam pa v svetli luči kaže, kakšna obilica vlada na ameriškem tržišču kapitala. Pri tej priliki naj bo še omenjeno, da so dosedanje naložbe ameriškega kapitala v inozemstvu (brez vojnih posojil) narasle na 12 milijard dolarjev.

Borza
Dne 19. aprila 1926.
Denar.
Zagreb, Berlin 13.5204—13.5664 (13.5475), Italija 228.16—229.05 (228.20), London 276—277.20 (276.60), Newyork 56.73—57.03 (56.80), Pariz 190.06—193.06 (192), Praga 168.15—169.15 (168.65), Dunaj 8.0175—8.0475 (8.027), Curih 10.95625—10.99625 (10.9725), Amsterdam 22.84 den.
Curih, Belgrad 9.12 (9.12), Budimpešta 72.50 (72.50), Berlin 123.375 (123.35), Italija 20.835 (20.837), London 25.1875 (25.187), Newyork 518.125 (518.125), Pariz 17.45 (17.35), Praga 15.35 (15.35), Dunaj 73.075 (73.075), Bukarešt 2.10 (2.11), Sofija 3.75 (3.75), Amsterdam 207.90 (207.90), Bruselj 19.05 (19.10), Kopenhagen 135.70 (135.80), Stockholm 138.85 (138.85), Oslo 113.375 (113.70), Atene 6.60, Madrid 74.50, Varšava 56.
Dunaj, Devize: Belgrad 12.46, Kodanj 185.55, London 34.44, Milan 28.47, Newyork 707.85, Pariz 24.10, Varšava 77.75. Valute: dolarji 706.90, francoski frank 24, lira 28.44, dinar 12.435, češkoslovaška krona 20.92.
Praga, Devize: Lira 135.55, Zagreb 59.35, Pariz 113.42, London 163.95, Newyork 83.70.

Vrednostni papirji.
Ljubljana. 7% invest. posojilo 74—76, vojna odškodnina 298—301, zastavni listi 20—21, kom. zadolžnice 20—21, Celjska 200—202, zekli. 202, Lj. kreditna 175 den., Merkantilna 102—104, Praštedion 865—872, Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 95 bl., Trbovlje 356—370, Vevče 100 den., Slavna 50—60, Sešir 110 den.
Zagreb. 7% invest. posojilo 76.75—77, agrari 44 den., vojna odškodnina 303—304, april 304—305, maj 306.75—307.50, Hrv. esk. 105.50—106, Kred. 113—115, Hipobanka 61—62, Jugobanka 98—99.50, Praštedion 867.50—870, Ljublj. kreditna 175 den., Slavenska 50 bl., Srpska 133—134, Narodna banka 4000 den., Eksploatacija 25 bl., Sečerana 320—340, Nihag 20 bl., Gutmann 250—260, Slavex 150 bl., Slavonija 42—42.50, Trbovlje 360—380, Vevče 100 den., Našice 1060—1100, Ravmagora 99—100.
Dunaj. Podon.-sevska-jadr. 784.000, Zivno 785.000, Alpine 238.000, Greinitz 120.500, Trbovlje 457.000, Hrv. esk. 130.000, Leykam 135.500, Jugobanka 115.000, Hipobanka 72.000, Mundus 1,180.000.

Blago.
Ljubljana. Les: Smrekovi, jelovi hlodi, od 25 cm prem. napr., od 4 m dolžine naprej, feo

Domžale 5 vag. 250—250, zaklj. 250, hmelovke smrekove, od 7—8 m dolž., na koncu 7—8 cm debele, merjeno 1 m od spodnjega konca, neodrgnjene in neokoničene, feo vag. naklad. post. 1 vag. 5.05—5.05, zaklj. 5.05, remeljni smrekovi, 60—60, 70—70, 80—80, I., II., III. monte, od 4.50 in 5.50 m, feo vag. naklad. post. 2 vag. 500—500, zaklj. 500, bukova drva, meterska, zdrava, suha, feo vag. naklad. post. 1 vag. 19.50—19.50, zaklj. 19.50, bukovi plohi, obrobjeni, ostrorobi, od 40—100 mm, od 2 m naprej, od 16 cm šir. naprej, I., II. monte, z 10% III., feo vag. meja 1 vag. 670—670, zaklj. 670, bukova drva, suha, feo vad. naklad. post. 5 vag. 18—18, zaklj. 18, hrastovi plohi, 90, 100, 110, 130 mm, od 2.50 m naprej, feo meja 1050 bl. Premog: Kal. ca. 7000 antracit, Orle, feo vagon Skofljica: kosovec za 1 tono 500 bl., kockovec za 1 tono 450 bl., orehovec za 1 tono 400 bl., zdrob za 1 tono 350 bl. Kal. ca. 4800, feo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono 260 bl., kockovec 35—60 mm, za 1 tono 240 bl., orehovec 20—35 mm, za 1 tono 210 bl., zdrob 10—20 mm, za 1 tono 190 bl. Kal. ca. 3500, feo vagon Novo mesto: kosovec 100 mm, za 1 tono 170 bl., kockovec 100 mm, za 1 tono 150 bl., orehovec 50 mm, za 1 tono 140 bl., zdrob, za 1 tono 130 bl., rovní, za 1 tono 120 bl. Žito in poljski pridelki: Pšenica 76 kg, feo Postojna tranz. 5 vag. 345—345, zaklj. 345, pšenica 75—76 kg, feo Postojna tranz. 1 vag. 343—343, zaklj. 343, pšenica 74—75 kg, feo naklad. post. okolica Kikinda 5 vag. 302—302, zaklj. 302, pšenica, feo Novi Sad okolica 310 bl., koruza inzulanka, feo vag. slovenska post. 1 vag. 165—165, zaklj. 165, koruza, feo vag. slav. post. 1 vag. 185—185, zaklj. 185, koruza, par. slov. post. 2 vag. 161—161, zaklj. 161, koruza, par. Postojna tranz. 2½ vag. vag. 175—175, zaklj. 175, koruza, par. Postojna tranz. 182.50 bl., oves rešetani, par. slov. post. 5 vag. 205—213, zaklj. 213, oves rešetani, feo Novi Sad par. 180 bl., ajda, feo vag. slov. post. 260 bl., proso rumeno, feo vag. slov. post. 210 bl., feo vag. slov. post. 210 bl., otrobi drobni, feo vag. slov. post. 125 bl., fižol prepelčar, feo slov. post. 270 bl., fižol mešanec, feo slov. post. 150 bl., krompir, rožnati, feo vag. Novi Sad 1 vag. 75—75, zaklj. 75, krompir beli, feo slov. post. 60 bl.

Sport
NOGOMET.

Vsi ljubljanski klubi so bili zaposleni v nedeljo v prvenstvenih tekmah; kot senzacija je bila sprejeta nepričakovana zmaga Primorja nad Ilirijo z 1 : 0, dočim je pričakovana zmaga rezerve Primorja nad rez. Ilirije v odlični tekmi za prvenstvo rezervnih moštvev izostala in je zmagala tu rezerva Ilirije z 8 : 0, Jadran je zmagal nad Svobodo z 11 : 0, Slovan nad Slavijo z 3 : 1. Odigran je bil razen tega ostanek prekinitve tekme Slovan : Heimes (14 minut); podaljšek je končal z 3 : 0, tako da se glasi končni izid 5 : 2 za Slovana.

Zanimanje publike je bilo osredotočeno seveda na tekmi med Ilirijo in Primorjem, prisostvovalo jima je do 2000 gledalcev. V obeh tekmah je predvedla najboljši nogomet pač rezerva Ilirije, ki je tehnično kakor takično nudila mnogokrat odlično igro ter brez večjega napora obvladala protivnika, pridobivši s tem svojemu klubu tudi prvenstvo rezervnih moštvev v Ljubljani za leto 1925 in 1926. Prvo moštvo Ilirije je zelo razočaralo svoje pristaje.

Igralo je svojo najslabšo igro dolgo časa nazaj. Posebno napadalna vrsta je igrala jedno, nesmiselno, tudi indolentno. Zupančiča II. ni bilo nikdar na mestu, kjer bi moral biti vodja napada, Omanu se je opetovano posrečilo s 3 do 5 m pred golom spraviti žogo preko in mimo gola, o kaki napadalni taktiki ali sklenjeni kombinaciji ni bilo ne duha ne sluha v tem forwardu. Branilca sta bila v prvem polčasu skrajno nesigurna, v drugem polčasu sta se popravila; na vesti imata celo serijo kotov, ki so sicer ostali brez posledic. Halfi Herman—dr. Tavčar—Lado so bili edini del moštva, ki je dobro izvršil svojo nalogo. Primorje je zmagalo kot srečnejše, ne kot boljše moštvo. Kajti izjemni ofenzivno igro Primorja v prvih 20 minutah se je igralo večinoma v polju Primorja. — Moštvo je igralo z neprimerno voljo in ambicijo, skrbelo je v prvi vrsti za obrambo in je moglo vsled dobrega pokrivanja in ostrega starta že v prvi polčasu vsak sistematičen napad ljubljanskega moštva. Forward je poskušal z brezuspešnimi prodori, na odločilnem, edinem голу ima manj deleža kot ljubljanska obramba.

V Zagrebu je zgubil HASK prvenstveno tekmo proti Concordiji, vsled česar nazaduje v prv. tabeli na 3. mesto. Gradjanski je igral s Croatiajo le neodločno 0 : 0.

Reprezentančne tekme: V Zürichu je igrala Švica neodločno z Italijo, rezultat 1 : 1; v Düs-

seldorfu je Nemčija zmagala nad Nizozemsko 4 : 2; v Toulonu Francija nad Portugalsko 4 : 2; v Manchesteru Škotska nad Angleško 2 : 1.

HAZEN.
Atena : Ilirija 6 : 5. Pred mnogobrojno publiko se je v nedeljo vršila na igrišču Atene v Tivolskem drevoredu prvenstvena tekma med Ilirijo in Ateno, najmočnejšima hazenskima družinama Slovenije. Igra je sicer motilo deževno vreme, vkljub temu pa sta igrali obe družine z največjo vneto ter podali dobro igro. Atena je postavila v napadno vrsto zopet Cimpermanovo, njeno mesto v голу je zavzela Černetova, obojele Zupančičeve je nadomestila mlajša igralka iz rezerve. V taktičnem pogledu je prednjačila Atena in sicer zlasti v napadu, kjer je dvojica Marta—Cimpermanova izvedla nebroj uspešnih, smiselno zasnovanih napadov. Obe sta se odlikovali tudi s preciznim strelom na gol. Rezervno desno krilo je igralo poleg svojih dveh »velikih« soigralk le podrejeno vlogo. Na mestu je bila tudi obramba Atene; nasprotni napadalke so bile vedno strogo krile in le redkokdaj so mogle nemoteno streljati; dajanje v napad je bilo pač še netočno. Vratarica Černetova je presenetila z naravnost brezhibno igro. V celoti je podala Atena vkljub odsotnosti Zupančičeve taktično in tehnično uglaseno igro. — Zmagovit izid proti prvaku Slovenije znači zanjo lep uspeh, ki ji bo pred bližnjo turnejo v Belgrad in Sofijo posebno dobrodošel. Poleg tega stopa vsaj za pomladansko polovico hazenske sezone 1926. na I. mesto prvenstvene tabele. — Ilirijanke so kot posameznice tehnično nekoliko nadkriljevale Atene; napadalna vrsta Ilirije je bila v večji meri zaposlena, vendar je manjkalo njenim akcijam smotnosti in smiselne skupne igre, razen tega so Ilirijanke slabo streljale. Vratarica ni bila v najboljši formi, defenzivno jako dobra je bila krilka Spornova.

Savez Motoklubov Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani in I. Hrvatski Motoklistični klub v Zagrebu izjavljata, da so bila medsebojna nesoglasja, ki so nastala kot posledica dogodkov na obnem zboru Saveza Motoklubova dne 20. decembra 1925 v Ljubljani, v popolnem sporazumu rešena in prepuščata prizadetim funkcionarjem, da nastale osebne difference na pristojnem mestu definitivno urede. Na podlagi tega sporazuma je I. Hrvatski Motoklistični klub v Zagrebu zopet vstopil v Savez Motoklubov Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Za »I. Hrvatski Motoklistični Klub«: Edo Funk, t. j. predsednik. — Za »Savez Motoklubov«: Dr. Albin Kandare, t. j. predsednik.

Konstatcija. Ker primarij dr. Ivan Robida svoje javno, v časopisih izrečene trditve, da je bil obsojeni Hotko ob času justifikacije blazen, od danes ni javno utemeljil, sem upravičen sumiti, da je utemeljiti ne more. Ljubljana, 20. 4. 1926. Prof. dr. Alfr. Šerko.

Zahvale
Za Miklošičev spomenik v Ljutomeru

so do 15. aprila na Zgodovinsko društvo v Mariboru uposlali prispevke: Ivan Vrhovnik v Ljubljani 20 Din, Horvat Krescencija, Maribor 25 Din, Marko Černič, Maribor 25 Din, Fran Heric, Praga 100 Din, Jugoslavenska akademija v Zagrebu 500 Din, Frid. Horvat, Velika Nedelja 50 Din, Juro Hrašovec, Celje 100 Din, Matija Straki, Sv. Peter pri Mariboru 100 Din, škof Andrej Karlin 100 Din, Miloš Oset, Maribor 50 Din, Matija Pirc, Maribor 10 Din, Pavel Živornik, Maribor 25 Din, Pipuš Rad., Maribor 50 Din, Leopold Vozlič, Marija Snežna 25 Din, Ivo Malgaj, Maribor 100 Din, Oton Ploj, Maribor 40 Din, Miroslav Ploj, Maribor 40 Din, Josip Leskovar, Maribor 30 Din, veliki župan O. Pirkmajer, Maribor 200 Din, Janko Babnik, Ljubljana 300 Din, Fran Lipold, Maribor 25 Din, Komljanec Josip, Ptuj 20 Din, Jos. Debevec, Ljubljana 10 Din, Fran Jurtela, Ptuj 50 Din, Emil Lilek, Celje 50 Din, Ivan Ašič, Maribor 50 Din, Lud. Kramberger, Sv. Lenart v Slov. goricah 20 Din, tvrdka Hedžet in Koritnik v Ljubljani 500 Din, Melita Pivec v Ljubljani 40 Din, Jos. Kardinar, Celje 100 Din, Matija Slavič v Ljubljani 300 Din, Fran Kovatič, Maribor 300 Din, Mohorjeva družba 200 Din, Maks Kovačič, Maribor 20 Din, Janez Kocipec, Maribor 25 Din, Posojilnica v Mariboru 1000 Din.

Zupanstvo v Ljutomeru je sprejelo za Miklošičev spomenik naslednje prispevke: Po 1000 Din dr. Stojan, notar, dr. Grossman, od-

Nova križarska vojska otrok.

Francoški spisal Henry Bordeaux.

Prevedla K. H.

Zakaj on ščiti nemoč. Pri petnajsti deklici je skleda prazna in starka hoče oditi. »Vsi ti še ostanejo, ki so lačni in žejni,« pravi Lipe.

»Toda mleka ni več.«
Znova gleda dečka. In znova čuti, kako se ji preliva po hrapavem, grčevem in otrplem telesu nov plamen, plamen, ki oživlja.

»Priznam, da sem lagala,« izjavi preprosto. »Imam še eno kravo, lisko, ki je še nisem pomolzla.«
Zdaj gre lisko molst; za vse bo dosti mleka in Janček, ki je že skoraj jokaj, se veselo namrdne. In ko je vsak izpraznil svojo čašo, ostane še za eno čašo mleka.

»Tako se vedno godi,« potrdi starka.
»Lipe še ni pil,« zakliče Ančka.
»Nisem žejen,« de Lipe.
»Mala ima prav, za Boga!« pritrdi proti svoji volji starka. »Pij, pij, to je torej delež. In ne pozabi povedati papežu v Rimu, da sem tudi lisko pomolzla.«
Ko je Lipe izpraznil svojo čašo, ni niti kapljice mleka več, kakor bi bili kravi vedeli, koliko bo romarjev.

Toda zdaj se mahoma prikažejo še ostali otroci na pragu skednja. Tinček je vohal jedajo. Ima lepa, polna in rdeča lica kot jabolko in majhna okrogla usteca.

»Tudi mi hočemo mleka.«
»Kaj?« pravi nejevoljno starka. »Še vedno prihajajo novi in kakšen kup!«

»Kar pomirite se, mamka,« pravi Lipe mirno. »Ti nisi križarji. Oni ne gredo do papeža in niim ni treba niti.«

»Joj, če ne gredo do papeža, zares ne zaslužijo ničesar.«

»Zbogom, mati, in hvala. Zelo dobro smo zajtrkovali.«

Četa križarjev se vzdigne pod vodstvom svojega poveljnika. Ko gre mimo skednja, pozdravi s nasmehom petnajst ubežnikov in jih obsuje s psovskimi in zabavljivkami. Zakaj božja služba ne omehča vojakove duše in ji pusti nekoliko trdote.

»Katinka!« zakliče Tinček, ki je vedno videl svojo sestro ubogljivo in vdano in ki si domišlja, da jo bo z eno samo besedo obdržal pri sebi.

Toda Katinka mu pokaže jezik. Izbrala si je boljši del.

Pri začetku trga Lanslebourg sreča četa duhovnika.

»Gospod župnik,« pravi Lipe, mečkaje svoj klubuk, ki ga je uljudno vzel z glave, »ali nam hočete brati sveto mašo?«

»Sem jo že bral, prijateljček. Ura je že devet.«
»Da, predolgo smo spali. Toda gremo preko Mont Cenisa, da obiščemo papeža v Rimu, in kadar gredo ljudje na božjo pot, so pred odhodom pri sveti maši.«

»Govoriš ko zlato, mladi prijateljček: kadar gredo ljudje na božjo pot, so pebožno pri sveti maši, preden odpotujejo.«

Star, upokojen župnik je, ki je doma v tej župniji in namerava tukaj skleniti svoje dneve. Gospod govori učeno in ko da bi rožice sadij; zakaj on ureja za neko zgodovinsko društvo spomine o cerkvah v škofiji, o katerih ve podrobno postanke, slog, poprave, sploh vsa zgodovino, živi v preteklosti, kot žive otroci v sedanosti, kakor preroki v prihodnosti in kakor ribe v vodi. Zato tudi ni opazil nič čudnega v tem kupu otročajeve brez četa in matere, brez tet in stricev, učiteljev in vzgojiteljev, teh otrok, ki govore o poti v Rim, kakor bi šli pogledat sosednjo

vas. Nežen je, ponižen, toda raztresen. In ves živi v spominih. V zgodovinskih spominih: nikoli ne misli na nič drugega.

»Nikoli niso hodili romarji preko Mont Cenisa,« pripoveduje otrokom, »ne da bi bili šli preje v kapelico svetega Antona, ki je stala nekaj tu blizu od začetku starega mostu, vodečega v Sani. Sani se imenuje nekdanja pot za mule, po kateri hodijo ljudje še dandanes. Potniki so tam pobožno in goreče bili pri sveti maši in marsikateri med njimi je, razsvetljen po milosti, napravil tu svojo oporoko v prid dobrim delom.«

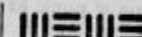
»Mi nimamo ničesar, kar bi mogli dati,« izjavi Lipe, »vendar pa hočemo moliti v kapelici svetega Antona.«

»Ta misel, moj mladi prijatelj, je zelo dobra in brez odloga bi vas peljal tja, če ne bi bila razdejana pred dvajsetimi ali petindvajsetimi leti. Toda tudi v župni cerkvi je en oltar posvečen svetemu Antonu.«

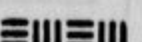
»Pojdimo tje,« pravi Lipe.

Medtem ko jih vodi, izkorišča duhovnik priliko, ki mu je naklonila Previdnost, da lahko pokaže svojo učenost:

»Ta kapelica svetega Antona je doživela lepe dneve, otročiči. Ta veliki svetnik ni zadovoljen, da čuva samo nad romarji. Svojo zaščito je raztegnil tudi na živali. Prejšnje čase so prihajali ljudje iz doline in iz sosednjih dolin v Lanslebourg, da bi tu praznovali njegov praznik: s seboj so vodili nekaj svoje črede, nekaj oslov, mul, bikov, kozlov, kostrunov, svinj itd. Vso to živino so postavili v lepem redu pred kapelico, medtem ko so njih posestniki držali sveče v rokah. In ko je bila maša končana, se je duhovnik približal prav do praga svetega prostora, ki je gledal ravno na gore. In živali niso zaničevale njegovega blagoslova. Medtem ko je blagoslavljaj, so gospodarji živino vlekli za motvoze, da se je tudi ona priklanjala pred voljo božjo.«

Priporočamo »Cirilove knjižnice« v Mariboru: 8. zvezek: Orzy Dušica. Roman. I. del. 16 Din. 9. zvezek: Conan Doyle: V ilbijski puščavi. Roman. 12 Din. 10. zvezek: Bennett: Ziv polcopan. Povest. 8 Din. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialist (Od socialist do duhovnika). 16 Din. 13. zvezek: E. Lešnik: Sumi, šumj Drava. Critice iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14. zvezek: Ljubla: Slovenske gorice. 7 Din. KOL.

vetnik, Franc Seršen, veletrgovca — vsi v Ljutomeru; dr. Fric Babnik, odvetnik na Dunaju. 650 Din je nabrala gđ. Lela Fermevčeva v Ptuj. Po 500 Din so darovali: dr. Salberger, odvetnik, neimenovani učitelji — v Ljutomeru. Po 250 Din dr. Schwarz, lekarnar v Ljutomeru. 210 Din je nabral župan Skuhala v Križevcih. Po 200 Din: Jos. Zagar, strokovni učitelj, Lovro Kuharič, davčni nadzornik, neimenovani zdravnik — v Ljutomeru. Po 100 Din Fr. Tuček, mag. farm., trgovca Ceh-Lisani v Ljutomeru.

Sedanji lastnik rojstne hiše Miklošičeve, g. Marko Vavpotič v Noršinci, je obljubil prevzeti sam stroške za spominsko ploščo.

Vsem darovalcem se izreka iskrena zahvala. Prosimo še nadaljne prispevke, da se končno našemu velikemu rojaku, po katerem nas je širši svet spoznal, postavi v domačem kraju vsaj skromen spomenik.

Zgodovinsko društvo.

★ Na mesto cvetja pokojnemu gospodu Miholiču, kavarnarju, daruje 100 Din za slepe družina Tomšič. Za ta dar se kar najiskrenejše zahvaljuje Podporno društvo slepih, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Usmiljenim srcem!

Podpisani prosimo uljudno podpore za naše nesrečne pogorelce. Škoda je ogromna. Darovi naj se pošljejo na naslov: Županstvo Terrenova — Bisterza, via Fiume.

Harije, dne 14. aprila 1926.

Vaški načelnik: Parjan Jožef.
Ivan Baloh, kurat.

Naše dijaštvo

Slovenska dijaška zveza izreka na tem mestu iskreno hvalo vsem, ki so se odzvali njeni prošnji za gmočno pomoč! Zveza bo mogla uspešno delovati le, če bo imela za to tudi zadostna sredstva, ki pa jih zdaj, žalibog, še nima! Zato prosimo vsa naša podjetja in vse, ki jim je pri sreju uspešen razvoj in čim večji procvit naših dijaških organizacij, ki stoje ravno zdaj pred važnimi nalogami, da prispejajo z gmočnimi sredstvi na pomoč SDZ, ki je vrhovna in vodilna organizacija slovenskega katoliškega dijaštva. Naj nujna prošnja ne bo brez uspeha! — Naslov: Slovenska dijaška zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

To in ono

+ Menaža v zoologičnem vrtu. Londonski zoologični park potrebuje lino 100 kg mravljinčnih jaje za medvede mravljinčarje. Edino avstralski mravljinčar Ehidua ostane živ brez teh. Zadovoljen je z mlekom, stepenimi surovimi jajci in drobno zrezanim surovim mesom. Konjsko meso je glavna hrana za velike mesožrce, a nekateri pa morajo imeti kozje meso. Rib je potreba dnevno velike množine za morske pse in ptice ribojedke. Svežih slanikov gre posebno mnogo. Za tropične ptice pa porabijo na leto tri tone pomaranč in čez 1000 kosov limon. A udi nad eno tono dateljev, ravno tako mnogo hrušk in melon. Več kot deset tisoč glav solate in veliko vencev čebule kakor tudi stotine škatelj konzerviranega mleka je potrebno vlako leto.

Pote mokoži 300 kg sladkorja in mnogo fig ter rojčev. Tisoče hlebov kruha pošlje pek in več ton piškotov sladčičar, tako da se imajo prebivalci takega zverinjaka prav dobro. Rajska ptica uživa mešanico: trdo kuhana jajca, kuhani riž, posušene muhe, piškote in mravljinčja jajca. Zato je tako lepa.

ZEL IN PLEVEL. Slovar naravnega zdravilstva. Cena Din 60.— s slikami zdravilnih zelišč vred. Knjiga se dobi v Jugoslovanski

knjižarni v Ljubljani. — Pisatelj pravi v predgovoru: »Solnce, zrak, zemlja in voda so prvi, na katere se naslanja naravno zdravilstvo. Zdravilno moč zelišč so nekdanj visoko cenili; tudi ta pridejo v naši knjigi zopet do zaslužene veljave. Vsakomur so na stežaj odprta vrata božje lekarne, ki nam jo nudi narava. Zato prebrajte ne enkrat, temveč pogosto priučujočo knjigo; v njej boste našli dobre nasvete in zanesljiv pomoček.« V celo platno vezana knjiga velja Din 75.—.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 19. aprila 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Barometar	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblakovitost 0-10	Vrsta padavin		V Ljubljani je
						ob opazovanju	v mm do 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	755,5	67	94	NE 0,5	10	dež	dež 13,1
	8	755,3	76	95	N 0,5	10	dež	
	14	753,9	13,4	77	S 1	8		
	21	753,9	11,2	91	NE 1,5	10	dež	
Zagreb		755,7	90	96	NE 5	10	dež	dež 3,6
Belgrad	8	757,6	14,0	69	mirno	2		0
Sarajevo		758,4	9,0	76	SE 1,5	10		dež 2,0
Skopje		760,0	15,0	58	ESE 3	4		0
Dubrovnik		759,5	15,0	82	SE 3	10		dež 0,1
Praga	7	752,9	4,0	—	SE 1,5	10		0

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša naravno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Opalograph dobite edino le pri **L. Baraga**, Selenburgova ul. 6/I. Telefon št. 930

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1,50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znaklo!

DEKLE Z DEZELE

Zmožna šivanja — želi mesto sobarice pri kršč. družini. Naslov pri upravi lista pod št. 2673.

Trgovski UCENEC

iz Ljubljane, za trgovino s specerijskim blagom, s predpisano šol. izobrazbo se sprejme. — Naslov v upravi lista pod št. 2681.

Dimnikar. pomočnik

išče službe s takojšnjim nastopom. — Naslov pove uprava lista pod št. 2515.

Starejša OSEBA

gre krpat perilo k preprosti družini. Naslov v upravi pod št. 2662.

Trgovski pomočnik

in carinski deklarant

železninar z večlet. prakso, mlad, želi v isti ali primerni stroki mesta v neki boljši trgovini ali podjetju. Zmožen je slov., hrv. in nem. jezik. Večletno sprječevalo na razpolago. — Ponudbe upravi lista pod: »Potnik 2670«.

NATAKARICA

zanesljiva, išče stalno službo v mestu ali izven. — Ponudbe upravi lista pod »Dobra moč«. 2627

UCENEC

priden in pošten, se sprejme v pouk krojaške obrti k poštenu družini. — Ponudbe na naslov: Leop. Nemančič, kroj. mojster — Suhor nad Metliko.

Poravnajte naročnino!

PRODA SE baraka

čisto nova, 5,5 x 5 m, lesena, z okni, primerna za skladišče ali garažo. — Vpraša se na Bleiweisovi cesti 27/II, pri L. Grobelniku. 2666

Dne 29. aprila 1926 ob 8. uri dop. se prodajo na **JAVNI DRAŽBI**

na Marjiniem trgu št. 2 sledeči predmeti: čevljar, potrebščine, šival. stroj, usnje, sobna in prodajniška oprava. 2663

Za novoustanov. urad v

Zagreb se išče perlektna stenotipistinja

s popolnim znanjem slovenske, hrvaščine ter nemščine v govoru in pisavi. Službeni nastop takoj. — Ponudbe z zahtevki so nasloviti na g. ravnatelja Egoa SREBRETA, Zagreb — Gjorgjevičeva št. 8 a/II. 2634

KNJIGOVODJA

s prakso in predizobrazbo, popolnoma vešč bilanciranja, slov. in nem. korespondence ter ostalih trgov. poslov, išče prim. mesto v industriji ali pa veletrgovini. — Dopisi pod znako: »Energičen« na upravo lista. 2568

Mesto HIŠNIKA

išče strojnik in ključavničar, vešč vseh hišnih popravil. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Zmožnost« št. 2640.

Sobo mesečno, blirano, išče

mlajši sodnik, smec. — Ponudbe z navedbo cene upravi pod: Sodnik 2669.

Najvišji zaslužek

nudi zastopnikom, agentom itd. prvovrstna tverka. Ponudbe, podprte s spričevalom o neoporečnosti, naj se pošljejo na upravo lista pod št. 1818: »Ohne Kapital und Vorkenntnisse 512« na »PUBLICITAS« d. d., Zagreb, Gunduličeva 11.

Sostanovalec

se sprejme na stanovanje in hrano po nizki ceni. Naslov v upravi št. 2685.

Kupi se ena mlada KOZA ali KOZICA prave švicarske Saneke pasme. — Ponudbe upravi lista pod št. 20.

Okrepčevalnica

v planinskem kraju se za časa sezone odda na račun ali v najem proti takojšnji kavciji. Prednost ima ponudnik z najvišjo kavcijo. — Naslov v upravi pod št. 2658.

Javna dražba POSESTVA

št. 24 v Vevčah, pošta D. M. v Polju, bo v nedeljo 2. maja 1926 na licu mesta. Bernard Erfavec.

DOŠLO! DOŠLO!

VRTNICE, DALJE, gladole ravnokar došle v različnih barvah. Lepotično grmovje, sadike cvetlic in zelenjadi priporoča Ivan Šimenc, vrtnar, Ljublj., Gradišče 12.

SE MENA

z največjo kalitvostjo ter najkvalitetnejšo vrsto FILOLA in GRANA dobite pri trdk JOSIP BAGEL, Ljubljana Hotel Lloyd. Zahtevajte cenik

DELIKATESNA TRGOVINA

dobro idoda, v strogem centru Zagreba, radi rodbinskih razmer zelo ugodno napredaj. Cenj. ponudbe na S. Kokanović Zagreb, Cvetna ulica 21.

POZOR! POZOR!

OSTANKI za perilo po polovični ali zelo znižani ceni. — Resljeva cesta 30, I. nadst., desno. Ne zamudite ugodne prilike!

Zaradi preselitve se prodaja raznovrstno POHIŠTVO omare, postelje, garniture, umivalniki, ogledala, stoli, pisal. miza itd. Dunajska cesta 17 (Medjatova hiša), II. nadst., II. stopnice — M. Bohinec. 2630

Prostov. JAVNA DRAŽBA dobro ohranjenega pohištva

se bo vršila dne 21. apr. t. l. ob 9 dop. na Erjavčevi cesti št. 14/L. 2608

Elegantna JEDILNICA in SPALNICA radi selitve ceno napredaj. Naslov v upravi lista pod št. 2641.

Vsakovrsten, ZAGAN IN TESAN LES

(suhe deske, tramli), za mizarje in tesarje, vsako množino po najnižji ceni, dobite vsak čas v največji zalogi pri trdk FRAN ŠUSTAR lesna industrija, trgovina in parna žaga, Ljubljana, Dolenjska cesta št. 12.

TOVORNI-AUTO

1 in pol tonski, znamke »FIAT« v najboljšem stanju, poceni napredaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2674.

Primerjajte delo in cene

in preprčali se boste, da so izdelki poslovnih knjiž. Književnice K. T. D. v Ljubljani. Kopitarjeva ulica 6/II brez konkurence.

KOČIJO

lahko in polkrito, dobro ohranjeno, kupim. — Ponudbe pod »Kočija« na upravo »Slovenca«.

DRVA - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. — Telefon 56

Išče se boljša moč

za vrezovanje ČEVLJEV (gornjih delov) za mesec junij, z nekaj kavcije. — Plača po dogovoru. Naslov v upravi pod: 2613.

Pridobivate novih naročnikov!

GLEDALSKI FRIZER

R. GROBELNIK

CELJE, GLAVNI TRG 17

MODERNO preurejen BRIVSKI in DAMSKI CESALNI SALON. Specijalno striženje dečje (bubi) glave in otrok. Električ. masaža obraza in lasišča. — Atelje za najmodernejša lasna dela: Chignons, Bandeaux, Transformacije. — Posoja lasulje. — Parfumerije, šminke. — Klinika puž.

Prodaja konj.

V petek 23. t. m. ob 10 dop. se vrši pri blevu rudnika Trbov. premogokopne družbe v Trbovljah blizu šole prodaja večjega števila KONJ valed redukcije obrata. Kupci se vabijo.

JAVNA SKLADIŠTA

družba s o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 33 (v nekdanjih prostorih tvrde Balkan)

vsakladišče blago po najugodnejših kondicijah, izvršuje vse špedicijske posle (mednarodne transporte, lokalne prevoze, prevoze pohištva), daje tarifne informacije in izvršuje revizijo vozništev in železniške reklamacije. Cene kulantne

Brzjavni naslov »Skladišča«

Telefon št. 366

NOTARSKA ZBORNICA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI naznanja tužno vest, da je njen dolgoletni zaslužni član, gospod

Niko Lenček

notar v Škofji Loki

dne 17. aprila 1926 nenadoma preminul.

Pogreb se vrši v torek dne 20. aprila popoldne ob 1/2 17. uri iz hiše žalosti na škofjeloško mestno pokopališče.

Blagemu tovarišu bodi ohranjen trajen spomin!

Ljubljana, dne 19. aprila 1926.

Zdravje je pol bogastva!

Za uspešno duševno in telesno delo, ter za uspeh v življenju sploh je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo.

Ne mučite svoje telo pri vsakem koraku s trdim usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresljaje.

Nosite tudi Vi

Palma-kaučuk podplate in pete.

Vi se potem ne boste hoteli nikakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku.

Palma-kaučuk pete so trikrat tako trpežne in še ceneje kot usnje.

Radi smrti je naprodaj LEPO POSESTVO

obstoječe iz enonadstropne hiše, v kateri se nahaja zelo dobro obiskovana gostilna; v hiši je poleg tega na razpolago 16 stanovanj, velike gostilniške kleti, in pritlikline, gospodarsko poslopje, velik senčnat in zelenjadni vrt, vodovod in elektrika. Posedstvo se nahaja v neposredni bližini dveh velikih tovarn v predmestju Ljubljane. Zelo ugodna prilika za podjetnega gostilničarja in trgovca z vinom, ker stoji posedstvo izven užitniške cone. Proda se z vsem inventarjem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod: »Lepa bodočnost« 2664 na upravo.

2659 Nc I 389-26

Dražbeni oklic.

Dne 28. maja 1926 se bo prodala na prostovoljni javni dražbi pri okraj. sodišču Sv. Lenart v Slov. gorah, soba št. 3 ob 9 dop. GOSTILNA Alojzije Novak pri Sv. Lenartu, t. j. posestvo vl. št. 58 k. o. Sv. Lenart in 104 k. o. Jurjevski dol. Najmanjši ponudke znaša Din 75.000, pod tem se ne prod. — Vknjiženim upnikom ostanejo njih pravice nedotaknjene. Dražbeni pogoji so na vpogled pri tukajšnji sodnji ob uradnih urah.

OKRAJ. SODIŠČE SV. LENART V SLOV. GOR., oddelek I., dne 15. aprila 1926.

Zahvala.

Ob prebriski izgubi našega iskreno ljubljenega očeta, gospoda

Ivana Oblaka

nam je bilo izraženo toliko iskrenega sočutja, da nam je težko izraziti svojo hvaležnost vsem in vsakemu posebej. Najtopleje se zahvaljujemo gg. uradnikom pivovarne »Union« kakor tudi vsem za poklonjene krasne vence in cvetje. — Iskreno zahvalo izrekamo gg. pevcem za gnilje žalostinke kakor tudi mnogostevilnemu spremstvu, katero je pokojnika spremlilo na njegovi zadnji poti. Ljubljana, 19. aprila 1926.

Zaluoja rodina OBLAK.

Edino največje in in najmodernejšo podjetje specialno te vrste v Sloveniji

Velepražarna kave

Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg 21

Telefon Interurban 476

Brzjavlj;

Meznarič Maribor

Trgovci, zahtevajte ponudbe!